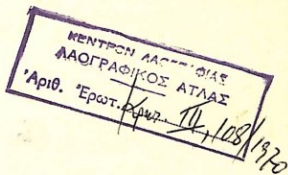

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

7 Ιανουαρίου - 28 Φεβρουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Ζταρναοί..
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας Πεδιάδος
Νομοῦ Ἡρακλείου
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ἡρακλῆς
Βουτχαράνης.. ἐπάγγελμα ... Διδάκταρος..
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Λεωφ. Ἰωνίας 68-Ἡρακλίου
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 483 < 67
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ἰωάννης Κατσαρτζάκης
.....
ἡλικία... 78... γραμματικαὶ γνώσεις Ἀπόφοιτος Δημοτικοῦ
..... τόπος καταγωγῆς Ζταρναοί..
.....

Β) Χρησιμοποιῶντας Φρασεολογίαν ἐπὶ 60 λέξεων
ὁ βασιλεὺς

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; Πρόκειται περὶ χωρμῆς. περιοχῆς. Δένωνοῦται μὲ ἀνάπτυξιν. κτηνοτροφίας.
Ἐπὶ τῶν χωρμῶν αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα;
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ἀνέμων. ἐν φυσικὰ πρόσωπα.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; Διατηρεῖ ἐν μέρος αὐτῆς τὸ κτηνοτροφίαν.
τὸ ὅποσον διανέμεται ὑπὸ τῶν τέκνων τῶν μετὰ θάνατόν του.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ἐν τῇ κτηνοτροφίᾳ καὶ εἰς τὴν κτηνοτροφίαν.*

2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἐν παρέργῳ ἀσχολοῦνται ἐν γεωργίᾳ καὶ ἐν τῇ τεχνίτι.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Δεν ὑπάρχον. ποῖοι. τσιφλικούχοι. οἱ πτωχότεροι τῶν κατωτέρων. ὑπάρχοντο καὶ ἄτομα εἰς τὰς περιουσίας τῶν εὐπορωτέρων.*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) *ἀγρονομολογοῦντο. Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...*

ἀγρονομολογῶντες, εἰς ὅσον ἐπράξατο περὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀνθρώπων.

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; *εἰς εἶδος καὶ χρήμα.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Μόνον ἐν τῷ αἵματι ἐργάζονται, ἡ δὲ γυναῖς καὶ οἱ υἱοὶ ἐργάζονται ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ εἰς τὸν χρόνον καὶ εἰς τὸν χρόνον.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ὀχι.*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Ὀχι. Δὲν εἶχαν ποῦ νὰ ἀναχωρήσουν...*

μετέφερον πρὸς πᾶσιν ἀχινὸς πόδια (προσανάματα) εἰς ἡράματα.

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ὀχι.*

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μέ καυσίν: α) τῆς καλάμιας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

κυρίως... π.ε. ζωϊκὴν... καὶ... βοῶν... π.ε. ...
φυτικὴν (κυρίως... π.ε. καυσίν... καλαμιάς... καὶ... θάμνων).

- 2) Πότε ἔχινε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1920 ...

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... 1927 ...

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

Παλαιότερον... ἀπὸ τῶν ἡμετέρων...

Τώρα κατασκευάζονται καὶ εἰναι ἐπιθυμητὴ (ἐν τῇ κοινότητι).

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

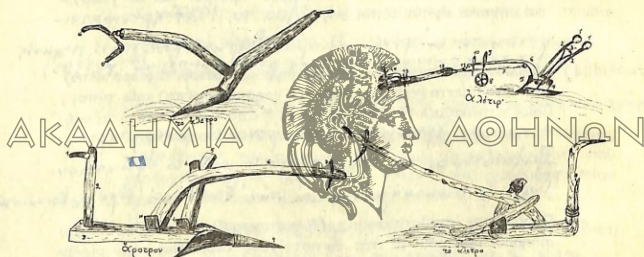
3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 1950 ...

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... οὐδέποτε ...

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....²¹Οχι.....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμού
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Κάθε γεωργὸς ἤξερε. Ἰδὲ ποῦ... νῦν διεξιῶν (δυναρροφῶν) τὴν γῆντι... Ἀρότρας... καὶ ζύγα (δεν ὑπάρχον ἐδῶ). καὶ πεδάλους καὶ τὸ ἐξέλκον...*
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.
1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Χρησιμοποιοῦται ἐνὰ εἶδος ὕνιου, διότι τὸ
ἕδαφος... εἶναι... χωματερόν...

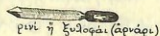
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Μία πλατειὰ καὶ μακρὰ
σπάχη μετέφραζέ κεν...

ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; Ἀποτέλεσμα

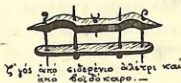

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάει κλπ.).....

Τὸ... σκεπάρνι, τὸ... ἀρίδι, ὁ... ξυλοφάει, ἡ... θρίδα,
ὁ... βάραντας (πριόνι); τὸ... κόπανον καὶ ἡ... σκεπαρνια

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος καὶ ἀγρία βοδία . . . καὶ ἀρβότερα καὶ ἰηνοὺς καὶ ἡμιόνους.
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; τὰ βοδία καὶ τὸν ζευγᾶρι καὶ τὰ ἀλόχαλα καὶ οἱ ἰηνοὶ ῥόνοι.
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Ναι ἀναγκαῖος

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.) . . . τὰ σχεδία παρατίθενται ἰδιαιτέρως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

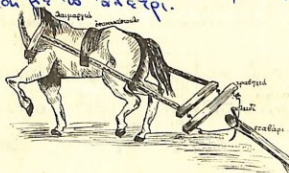
- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. (τὰ σχεδία παρατίθενται ἰδιαιτέρως).

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). Λοῦρα

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; Ἀπὸ τοῦ 1927

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ἴσχυον . . . ὅτῳ γῶο τὸν κάρο, τίς λουρίδες γὰρ τὸ εὐχαράκη καὶ συνδέουν τὸ ἄροτρον ἐπὶ τὸν γάντζο τοῦ τραβηχτοῦ.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. *Εἰς τὸν λαγόν τοῦ ζῶου μπαίνει ὁ κάδος, τὸν κάδο μὲ χάντζους κρατοῦν οἱ λουρίδες. Οἱ λουρίδες συνδέονται μὲ τὸ ὑψωμένον καὶ καταλήγουν εἰς ἄκρην τοῦ τραβηχτοῦ, τὸ τραβηχτὸ μ' ἕνα κρῖνο συνδέεται μὲ τὸ ἄλετρι.*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον), 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος), 2) γυναῖκα, 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Ἀνεκαθεν ὄργωνε ἄνθρωπος, ὁ ἰδιουτήτης τοῦ ἀγροῦ.*

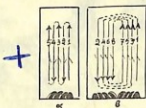
- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *Ζευγνύονται κοντὰ τὰ ζῶα, βάζουν τὰ μυχὰ ἐπὶ λαγόν τοῦ καὶ τοὺς βάζουν πρὸς τοὺς ἄλετρι. βάζουν τ' ἄλετρι εἰς τοὺς λαγόν τοῦ καὶ τὸν λαγόν.*
- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Μὲ τὸν ἕνα τράπα, ἔπειθ' ὄρως τὸ σταβάρι εἶναι κοντὸ, προσέχονται πρὸς ἄλλο εἶδος ἢ πρὸς ἑξῆς εἶδος.*
- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). *Μὲ σχοινί τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων. Ἐλέγεται χεύτης, ἢ ὀνομασία αὐτὴ διατηρεῖται καὶ ἐν ἡμέρῃ.*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Ὀργώνεται με ἀνοιγομένης αὐλακας ἢ τὸ
 σχεδιάγραμμα α'.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

.....

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.); ἔγινετο εἰς λωρίδας (δραπές).....

.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; με αὐλακὴν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ἔχεται ἀνὼρα καὶ ἐπιπλεονῶσα (ξερά) εὐαφὴ ποῦ δὲν μπαίνει πό αἰέτρι.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεις) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Παράγως.....

.....

.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Όλα τὰ ὀργώματα με τὸν ἴδιον τρόπο γίνονται.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα εἰνόντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά: π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Καλλουργιά ἀπὸ τὸν Γενάρη ἕως τὸ Μάρτην...

Διβόλισμα τὸν Ἀπρίλιον-Μάιν.

Ἰσορὰ τὸν Ὀκτώβριον.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Καλλουργιά τὸ Γενάρη-Φεβρουάριον.

Διβόλισμα τὸν Μάρτην καὶ ἔχον ἀρσένον.

ἢ ἑπορὰ ἄλλα γὰρ τὸ ἐκτελεῖται.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Μία χρονία καλλουργία καὶ μία ἑπορὰ. Ὅταν ᾔται δυνατόν τὸ χωράφι τὸ ἔχον τὴν ἐπορὴν χρονίαν ταρὴν (θρόνην).

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Δύο: καλλουργία καὶ διβόλισμα.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι: εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Ἡ ποδιὰ.

Προῖον ἀπὸ τὴν γυνάκην, ἡ ψαρήνη καὶ τὸ τελέρο.

Ἡ ξύλα καὶ ἡ μένη με βαβάρια (πτικτὰ κορδόνια ἀποβαρύνει).

β) Με ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρν, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; **Μὲ τὸν κατέβουννα.**

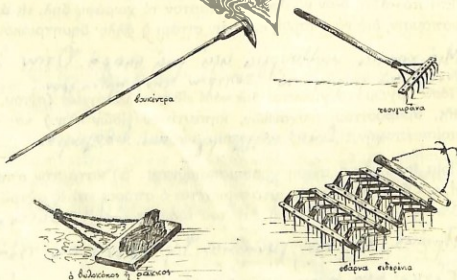
Ξυλινὴ ράβδος ἢ ὁποῖα φέρει κεντρί ἐπὶ ἑνᾷ ἄκρον, διὰ τὸ κεντρίζωνται τὰ βόδια καὶ ἕνα μεταλλικὸν χαρμὸν ρήγματος πρὸ ἄλλο, διὰ τὸ μαδάριον τοῦ ἀκροῦ.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); **Σβάρνισμα, δηλαδὴ, ἀλλὰ τὸ...**

διβόλισμα ἐξευκρεῖται ἀπαραιτήτως.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Γίνεται διαφύξη τῶν παραβῶν καὶ τῶν χερβαίων μετὰ βιασίδα, διαπέτη καὶ τσάπανοβιασίδα...

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

Υφίπποβοι ονομάζονται: ἡ βυαλίδρα, τὸ βυαλίτι,
ἡ τραπενοβυαλίδρα, ἡ κτένα (κνονδυράνα), ὁ
καβρίης, τὸ βυαλιδάιτι, ὁ βυατοκόπος,

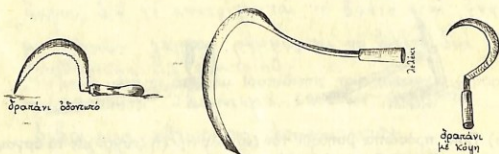

- 6) Ποια πρόσωπα βοηθούν τον γεωλόγο στην (ή ζευγάν) εις τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
 Ἦσαν δὲν... ὑπὴρχε... μαρκὰς... κλόν... εἰκοστὴν... ἐπαρκαλ... ἐργάζη
 χιὰ... βωλομοχλᾷ... καὶ... τοὺς... δούραντ... καὶ τὰ δέντρα.
- 7) Ποία χωράφια ἐκαλλιερгоοῦντο (ἢ καλλιερгоοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἶδους. Τὰ... περαχάτερα... χωράφια... (ἐξ πολλὰ)
 χαλκιῆς)... ὅπως... ἀμύδι... καὶ ἡ... ἐπορά... τῶν...
 δημητριακῶν...
- 8) Ποία χωράφια ἐκαλλιερгоοῦντο (ἢ καλλιερгоοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἀ... Τὰ... ἐκεῖνα... χωρά-
 φια... δηλ... τὰ... ἄδεντρα... Τὰ... δώχωρα (χωράφια
 γύρω ἀπὸ τὸ χωριό) καλλιεργεῖνται χιὰ... χαλκιῆς Δηλεῖν
 ἠρτάει... ἐκεῖνο ἡ με... καὶ τὸ ἐταῖον χωρὶς
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
 λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιεῖς (βραγιεῖς)
 καὶ ἄλλως. Ἦσαν... ἐξ... ἀλάνια... ἢ... ἐξ...
 ἀλάνιας...

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακὰ.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) **Μὲ τὸ δρεπάνι.**
Μὲ αὐτὸ ἐξ ἄλλου θερίζουν καὶ θήρεσαν.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. **Κοιτῶν δρεπάνια τοῦ ἴδιου εἴρους, ἀλλὰ οἱ φέρουν χερίδες τὰ παραχρῆματιζε. Ζέρβα: τὰ ἴδια κρημνίζονται καὶ θήρεσαν.**

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) θέριζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). **Μὲ δρεπάνι.**

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)..... **ἦτο ὀμαλή.**

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;..... **ἔλεγετο δρεπάνι. δὲν εἶχε ἰδιαιτερόνομα. Ἡ χειρολαβὴ του (τὸ χερί) ἦτο ξύλινο.**

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα; (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ά.) *Ὁ... ν.τ.ερ.μ.ι.τ.χ.η.ς. (ὁ.β.ι.δ.ε.ρ.μ.ς.)*.....

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) *Ὁ... θε.ρι.σ.μ.ὸς. μ.τ. τ.ὰς. χ.εῖ.ρ.α.ς. "τὸ. β.χ.ά.ρ.α.φ.ι.ο."
δι.α.γ.ν.ω.ρ.ῖ.σ.τ.α.ι. καὶ. ὁ.ἡ.μ.ε.ρ.α.ς. π.ρ.ο.κ.ε.ι.ρ.ῖ.σ.τ.α.ι. γ.ι.ὰ. τὰ. ἑ.σ.π.ρ.ι.α.
καὶ. τὰ. κ.ι.ν.η.σ.τ.ρ.ο.γ.ι.ὰ. γ.υ.τ.ά.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ
δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ
σίκαλις κλπ. *εἰ.ς. τὰ. ὕ.ψ.ο.ς. τῶν. 5.-10. ἑ.κ.α.τ.ο.μ.ῶ.ν.*

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).....

Ἀ.Κ.Α.Δ.Η.Μ.Α. "Κ.α.λ.α.ρ.ι.α." ζ.τ.η. λ.ε.γ.ῖ.τ.α.ι. καὶ. ὁ.ἡ.μ.ε.ρ.α.ς. Α.Θ.Η.Ν.Ω.Ν

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξιές,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; *Οἱ. ἴ.δ.ιοι. οἱ. θε.ρι.σ.τ.αῖ. ἀ.πο.θ.έ.τ.α.ν.
ἐ.πὶ. τοῦ. ἐ.δ.ά.φ.α.ν.ι. τὰ. π.ι.ά.σ.μ.α.τ.α.*.....

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα
τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

*Τὰ. π.ι.ά.σ.μ.α.τ.α. το.πο.θ.ε.τ.οῦ.ν.τ.α.ι. ἀ.ν.ά. 5. ἀ.ρ.οῦ. καὶ.
αἱ. κε.φ.α.λ.αῖ. τῶν. δι.α.σ.τ.α.υ.ρ.ῶ.ν.τ.α.ι.*.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... λέγονται ... ἀγκάλιες

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; Θερίζουν .. καὶ ..
ἄνδρες .. καὶ γυναῖκες . Ἡ .. περιοριζέμενη .. παρα-
χωρή .. ἀπ' .. ἐνός .. καὶ .. τῶν .. πολλῶν .. ἐργασιῶν .. χέρια ..
ἀπ' .. ἑτέρου .. ὑπάρχει .. ἡ .. αἰτία .. ὥστε .. να .. μὴν .. προ-
λαμβάνεται .. θερισταί .. ἢ .. αὐτὸς .. ἐνὶ .. τῇ .. ἐργασίᾳ .. τοῦ .. χωρίου .

- 2) Πὼς ἡμείβοντο οὗτοι· με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρεῖμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

Ἡ .. ἀμοιβή .. ἦτο .. εἰς .. χρεῖμα .. ἢ .. εἰς .. εἶδος , ἢ .. ἑλὲν ..
πάντα .. τὰς .. ἐργασίας .. » .. δηλ. .. γὰρ .. παραχρῆ .. φαγητοῦ .

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Ἦ .. ἔφεραν .. (μόνον .. οἱ .. γυναῖκες) .. χάντια .. πάντα
καὶ .. ἐπὶ .. τῶν .. χερῶν .. καὶ .. ἐπὶ .. τῆς .. προσίδος
(λευκῆς .. καὶ .. ερυθρᾶς) .. καὶ .. καπελλῶνες .. πάν .. τοῖς
ἐμπιαχάν .. πάντες .. τοὺς .. πρὸς .. ἄνω .. πᾶσι .. καὶ ..
χαρτόνια .

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

τὴν δέξωμεν τοῦ φεβρουαρίου ἀλλὰ καὶ καὶ
τὰ σταχύων,

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. καὶ κρητικὰ διότιχα

(φαντινιάδες) κρητικὰ μὲ τὸ θρίερα καὶ
πειραγιεὶ φαντινιάδες γὰρ καὶ περὶ ἡ ὥρα
... (καταγράφονται ἰδιαιτέρως) :

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

εἶναι ἀγνωστὸν τὸ ἔθιμον τοῦτο,

.....
.....
.....
.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; τὴν ἴδια ἡμέραν ἐν

ὅσον ὑπάρχον διαθέσθαι χεῖρα ἢ τὴν ἐμπορεύνη
ἀλλὰ ἀνωδύνητον πολὺ πρῶτ' ἢ καὶ μὴν

τὰ "παρὰ" ὁ ἥλιος (φρυγανιάς) καὶ θρυττοῦν (φιδούν)

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἕνας ἄνθρωπος μόνος του ἐκτός ἐάν εἶχε παρα-
 χέρι (βοηθό). 5 πιάσματα γιὰ ἀγκαλιά καὶ 6-7
 ἀγκαλιές τὸ δεμάτι. Τὰ ἔδεναν μὲ εἰσάχνη που-
 τὰ εἶχαν βρέξει πρῶτ-πρῶτ γιὰ τὰ μαλακῶνουν
 καὶ γιὰ νὰ διατηροῦν τὴν μαλακίαν τὰ βρέπλαζαν
 γιὰ νὰ θρυγγρύνῃ τὴν μπαχμάλα. Ἐχρησιμοποιοῦσαν
 ἐπίσης "λοῦτσον" (θραύς) ἀπαντικιῶς, μήνου 1-2 μ.
 Ἡ ἀπαντικιῶ εἶναι ἕνα θάμνος γιὰ εὐχέριστον θραύς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνε-
 κεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα
 δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ ἄψηναν βιτὴν ἴδια θάλασσας καὶ ἀνά 4 περὶ
 φορτὰ γιὰ τὸ πῶς... ὅτι ἀπὸ τὴν...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον
 σας ; Ἀπὸ τὸ 1925 καὶ ἐπειτα.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Από τὸ Φεβρουάριο
ἢ Μάρτιο οἱ ἄνδρες Ποιητικὲς δὲ ἐφύτεύοντο
λόγω ἐλλείψεως νεροῦ.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

*ἦταν πάντα μικρὴ ἡ παραγωγή καὶ τὴν
ἔβρυναν πρὸ τῆς βλαστῆς.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

*Καὶ ἀλλὰ εἰ μικρὴ καὶ ῥαπὴ ζυγῆως τὰ
ἐτάιζαν. Ἄχιστα πρὸ βρεφῆνο ράβι καὶ πρὸ
ζηρὰ ἄφριόχορτα.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Ἐθερίζετο πρὸ δραπεάνι ἢ τσαπράχι (δοντωτὸ
ραχαίρι) ὅταν ἦταν ῥεχίχωρος δηλ. μωρὸς.*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) *Τὸ ξέραιναν... εἰς τὸ χωράφι., τὸ...
ἔδειξαν... δερμάτια... καὶ τὸ ἔβαναν... εἰς τὸ ἄχτυρον,*
.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δερματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

*Συνεκεντρώνοντο... εἰς τὰ ἀλώνια... παρ' ὅσῃς
εὗρίσκοντο (καὶ εὗρίσκονταν) πέριξ τοῦ χω-
ρίου... καὶ... εἰς... ρικρὰν ἀλόεσθιν... ἀπὸ... τὰ... τε-
λευταῖα... θλίτια...*
.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάσπρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὅπως καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

*λέγεται... θεμωνιά, ἀπὸ ὑπάρχει καθωρισμένοι
τρόπος... τοποθετήσεως...*
.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Ὑπῆρχαν... ἀνεκαθεν ἀλώνια...
.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; *Ἐξω τοῦ χωρίου... εἰς... ὑψηλὰς...*

*τοποθεσίᾳ (ἐννέως, παρυφᾶς λόφου)... ἐκτετα-
μένῃ... καὶ ταῦτε... βαρεῖον... ἀνέμον...*
.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρή-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἀνήκει εἰς μίαν οἰκογένειαν καὶ ἑκείνης. Ἄλλοτε εἶναι
πατριμό. καὶ ἐξυπηρετοῦνται τὰ παιδιὰ ἐν περιτροπῇ.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀπὸ τῆς πρώτης
τοῦ Πρωτοῦ (λουκίου), ὡς καὶ τέρμα τοῦ Ἀντιφρόου (λουκίου)

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Χωματῶν 9: 11...

ἡ μούνα .. τ' ἀλωνιοῦ περιβάλλεται ἀπὸ ἀνάχωρα ...
πάχους 20 ἐν. καὶ ὄνω

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξeos τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .. καθαρίζεται (ῥυθίζεται) πρὸ ἀνακλίδος καὶ

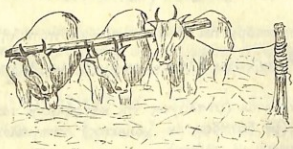
ἔπειτα .. βουτῶνεται .. Διαδοίγεται δηλ. μὲ διὰ-
χυρὰ ὕδατος καὶ βουτῶν (μύρον βουῶν) .. ἔτι
δὲν ἐμαρτύρει ἡ μούνα τ' ἀλωνιοῦ καὶ μαχαίρη, ὡς
μαρτὸ.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρίσμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Οὕτε ῥέτρα ..
αὕτε ὥρα .. ὠριβρένη .. ἔτον .. μαρτὸ .. του

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Ἰκκορ.ρίζονται τὰ δερμάτια... βῶ... ἀλώνει... ὅπως
λάχαι... ἄλλα... ἐροῖτορροχον... πῆχας.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

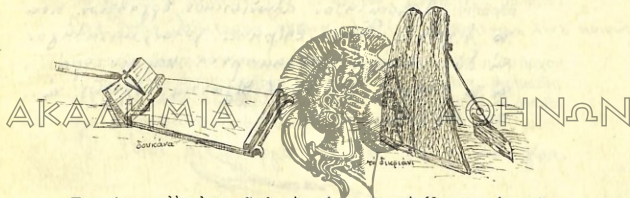
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηχερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ οὗ οἱ οἱ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Δὲν ἀναπτύσσεται ὁ τρόπος αὐτός τοῦ ἀλω-
νισμοῦ.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλιές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλώνιζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλώνιζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

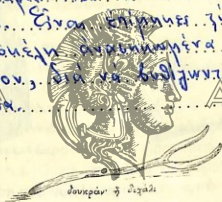
Καλεῖται "βωλόσυρος" ἢ "πο. κατασκευασθέντος με δύο χονδρὰς ἐπιμήκεις σανίδας προσηρμοσμένας καὶ ἀντικαταστάσιμας ἐξαρτηθῆναι ἐκ τοῦ ὠπλισμένου ἐκ τῶν κάτω ἐπιφανείων με "ἀποσχίδια λίθου" καὶ ἀρρῶτερον με βαρυνέμενα (τεμάχια πριονιῶν). ἔχει διατεταγμένα καὶ κινητὸν σύστημα κωμινῶν ἀπὸ γυῖος βωῶν ἢ ἀπὸ ἡρίων ἢ καὶ ἰπῶν. Χρησιμοποιεῖται δι' ἀμυντῶν ὅλων τῶν δημητριακῶν καὶ ἐν δένει ὀσπρίων. Μῆκος 1,60-1,70 μ. Ἐμφανοῦται πλάτος 0,60 μ. καὶ ὀπίσθιον 0,70 μ. (Παρατίθεται σχεδιάγραμμα ἰδιαίτερον).

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀρχίζει τὴν 9^{ην} πρωινήν ὥραν περίπου καὶ...
διακόπτεται περί τὴν 5^{ην} ἀπογευματινὴν...
διὰ τὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην.....

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Ἀπαρσάνιτον. ἀλωνιστιὸν. ἐργαλεῖον. εἶναι

τὸ διχάλι... εἶναι ἐπὶ μὲν ξύλον, καταλήγει
εἰς δύο... ἐκείνη ἀνασηκούμενα καὶ μυτερὰ...
εἰς τὸ ἄκρον, διὰ τὰ διεξίενται ἐν χερσὶ εἰς...
τὰ δὲ ἀκρὰ.....

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ; Ὁχι μόνον... ρίπτει τοὺς ἀκόπους διὰ...

καὶ εἰς τὸν κύκλον τοῦ διαγράφει τὸ ἀλωνιστικὸν
μηχανήμα ἄλλὰ καὶ τοὺς ἀναποδοξυρίζει πρὸς πλήρη
τεροχισμόν.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

καὶ... καλούμενη ἂν βουκέντρι... εἶχε μήκος...
1,50 π. καὶ ἔφερε εἰς τὸ ἐν ἄκρον κέντρι.....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ἢ πρῶτη ἐκαδὴν πάλως... καὶ αἱ ἐπόμεναι ριμματα. Μὲ ἥλιο ἤλωνίζοντο 7-8 ριμματα καὶ μετὰ προβέτη (βυντεριά) 3-4....

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (Ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)
Δὲν ἔχουν ἰδιαίτερον ὄνομα ἐδῶ. «τὸ ἐπαρμένο» λένε κοινῶς.
- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (Ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνοῖται καὶ ἀγωγιάντες) οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.....
Οἱ ἴδιοι... αἱ γεωργαὶ μετὰ τὰ ἰδικὰ τῶν ζῶα.

Σελὶς 23, παρότρ. 18.

Ἐπίβησι ἐκτυπῶσαν ράτσα-ράτσα τὰ στάχυα ἐπάνω εἰς πτε-
κτές υἰφτες καὶ μαδοῦσαν οἱ κεφαλαί. Ὁ καρπὸς ἐραχνο-
ταν εἰς ἀνάγτες ἀλωμένες καὶ τῶ ἀπὸ τὴν υἰφα.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἔκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο (κουρῶν, πρεσβύων, μακρῶν, κρηγεῶν...) πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;.....
Ἐλέγετο κόπανος καὶ εἶχε τὸ σχῆμα ἀμφείων ρυμῆας μετὰ ἀνίστα βυέλῃ 40 ἐκατ. καὶ 20 ἐκατ. τὸ μικρὸν βυέλῃς ἦτο λεπτότερον τοῦ ἄλλου τὸ ὁποῖον ἦτο πλατὺ καὶ ἴδιο (ἐπίπεδο) ἀπὸ κατω.

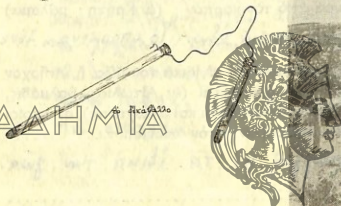
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.) *καὶ ἐν τῇν αὐλήν. καὶ ἐν ἀλώνι.
ὄνον... καδέναι... ἐξηρησιάζω... καλὺτερα...*

κόπανος στρογγυλός

ξύλο κομηνιστὸ διὰ τὸ κοπάειν
μακρὸν ἀπὸ διμητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; *ὑπὸ τῶν ἀτόρων τῆς οἰκογενείας...
καὶ μόνον ὁδῶν. ἐξηρησιάζω. περὶ. μιμηροποκαίτων.
ζυνήδωι... ἡμνίζονται...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

παρά τον προκύπτοντα χωρισμό του κάρπου από το σπέρμα, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ή φωτογραφίας) **Σύνετο. Αν**
υδαία. έν. του. έδαφους. π. ό.σ.ν. όρως. ε.σ.α.ύ.η.ε.ω
δι.ά. λ.ιν.ά.τ.ε.α.ς. (μ.ο.υ.β.έ.ρ.τ.α.ς). Σ.ω.λ.α.ν.ί.σ.κ.ι.ο. έν.ν. - δ.ύ.ο. δ.ε.ρ.ά.τ.ι.α
γ.ι.ά. τ.ό. ό.ρ.ώ.ω. γ.ω.ρ.ί.ι. ή. μ.ι.μ.α.ί. π.ο.σ.ώ.ι.τ.ι.ς. ό.μ.η.ρί.ων. λ.ι.έ.β.ι.σ.τ.ι.ς
ε.ς. τ.όν. γ.ω.ρ.ύ.μ.όν. τ.ού. κ.α.ρ.π.ού. ό.πό. τ.όν.τ.ι.ς. σ.ι.ά.χ.μ.ς.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῳῶν, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐὰν ναί, ποῖα;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας;.....

 2Ox_1

- 23) Πότε το πρώτον έγινε χρήσις άλγεβρας μηχανής εις τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).

[illegible]

- 1) Πώς λέγονται οι άλωνισμένοι στάχυες, έτοιμασμένοι διά τὸ λίνχισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦται τὸ λειῶμα διά τὸ λίνχισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... λέγονται μάλαμα. σωρεῖται
αὐτὸ μὲ τὸ θρινάκι διά τὸ λίνχισμα. (26)

...εξελίχθηκαν παραπάνω (διακέρως).

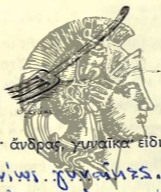
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίκνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Οὐ σωροὶ τοῦ μακάρατος ἔχουσιν ἐρήρη. ἐπὶ ἡμέρας
καὶ ὀνομάζονται « λαμί ». Δὲν καρφώνεται τίποτε
οὕτως λέγεται τίποτε.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο. Μετὰ τὸ θρινάκι καὶ ὅταν
ἐφτυγαν τὰ πρὸ πολλὰ ἄχυρα συνεχιζόταν καὶ..
τὴν παλάμη (φτυάρι).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
Ἄνδρες καὶ γυναῖκες χύνουσιν. εἰδικὸς λιχνιστὴς..
δὲν ὑπάρχουν. Ὁ ὑπόδικος δούλευε τὴν ζέφυρον ἄλλοι..

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
λέγονται « κόντυλοι ». Οὐ καρπὸς ἀποχωρίζεται ἀπὸ
τῶν κόντύλων καὶ τὸν « βολεῖστην » καὶ τὸ « ὀβελισμὸν ».....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

(*Στ. ἀνάσχυς δίδεται ἄνωτέρω τὰ σχεδιαστέοντα. παρατίθενται ἰδιαίτερως.*)

- 7) "Όταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἄνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φυτάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. *Σημειωνέντωνται ἐν σωρὸν μὲ τὴν παλάρην (φυτάρη). αὐτὸ ἐπαρτύνεται ἐν τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ ὅπου ἔχει προσημανένως χαρτὴν τὸ εἶδος τοῦ σωροῦ διὰ τοῦ ἰδίου γεωργικοῦ ἐργαλείου. Ἡ παλάρη εἶναι ἐκτραρμένη δυνάμει. Ὁ γεωργὸς ἀναρτᾷ τὸν σωρὸν κυρτομυῶς μὲ μὲ γούνατα κορυφῶν ὁποῖον ρίπτει ἐπὶ τῆς παλάρης καὶ σωρεύεται ὁ ὅλεός των κρησά.*
- 8) "Α λ λ α ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Οἱ γεωργοὶ μεταφέρονται πίνονται ἐν αὐτοῖς καὶ τὸν φαγεῖν χά τὰ τὸν μεταφέρουν εἰς οἶκον.

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθῶν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλῳνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλῳνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)· Ὁ "μουματζίης",
(ἔνομιανή· κοινὰ φάρμακον)· εἰς πρᾶξιν τῶν "μουματζί", ὅδων
εἰς πρᾶξιν μετὰ τὸ "μουζούρι", καὶ τελευτώνως μετὰ τῶν
"μαρπανό", (ζυγαριὰ)· ὁ "μουζούρι" ἐκφράζει τὸ ὄνομα
περίπου, ἀπὸ τοῦ μετὰ τὸ εἶδος τοῦ μαρπανό.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλαντιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτριάκων (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

τὸ ἀγροφυλακιάτικο 1% καὶ πρὸς ο. κατὰ τὴν
περίοδον τῆς ματοχῆς

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνθηκὰς) ζ.ε. χαύβες. (καὶ καὶ νῦν. ἀλμυρὰς). πρὸς ο. 6%

6 πύτι. Πλατεῖες. εἰς τὸν ἁλόν. καὶ. 6 τετ. εἰς τὴν κορυφὴν (εἰς τὴν
μορφοῦν καὶ νῦν). ἅπας πάντες (τοὺς ἁλόντας) ἔχτιζαν ἄχυρα
καὶ νῦν προτιμᾶται ὁ μαρπανό ἀπὸ τὴν ἄχυρα καὶ τὴν ἄχυρα.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρόν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; εἰς ἀχυρῶνα ἐν τῷ τοῦ χωρίου
ἔτι οὐθεὶς τὸ ἄχυρον εἰς περὶ τοῦ εὐκαίου (κέρτους)
καὶ ρεττερέτω ἐν ἀχυρῶνα

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

ἔλαμβάνετο ἐκ τοῦ ἀποδηκευμένον καρπῶν ..
οὐδὲν διαλογὴ ἢ ἐπιδιὰν ἔχινετο

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

α) τὴν λαμπρὴν καὶ καὶ καὶ καὶ τὸν Ἰούδα ...
 β) τοῦ κληδόνου (ἑσπέρas 23 Ἰουνίου)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; πρῶτη
ἀνάσταται τὰ μεσάνυχτα τοῦ Μ. Σαββάτου, ἐν
τὴν αὐτὴν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἔν ὥραν ἡ ἐρεῦς
ἀνακηρύσσεται τῷ ἐξαγγέλιον τῆς ἀναστάσεως.
δευτέρα ἐν τοῖς δρόμοις τὴν ἑσπέρas τοῦ κληδόνου, εἰς
23 Ἰουνίου.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.) *Η φω-
τιά του Μ. Ζαββάτου λέγεται "φουνάρα".*

β'. 1) Ποίοι ανάπτουν τήν πυράν· παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος;...

Τά παιδιά και αι "έφηβοι".

2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος; *Τά συνελθον.*

παλαιότερον και ώριμοι άνδρες ζήσαν μόνον

*τά παιδιά. Κάποτε τά έχτεσαν αλλ' όχι διά έθρον
άλλα διά τά δίνη μεγαλύτερη ή "φουνάρα".*

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Τά κόβουν μέ τήν ομαλίδες και τά μετα-

φέρουν εις τους ώρους των ή τά έφρναν.

Συγκεντρώνονται εις εν περίβολο της έμμη-

δίου και καίγονται τό θράς της Αναστασίας.

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, έσρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

Η πυρά της Αναστασίας συμβολίζει τό κάγχο

του Ιούδα. Κρότοι, πυροτεχνήματα και θόρυβος.

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερές)

Πηδούν μόνον έναντι από τήν πυράν.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

τὴν παραμονὴ τοῦ Χηρδόνου καίγονται
λουλούδια τῆς Πρωτοραχιδι, (ἐνθαδίαρα...
καὶ διέφωνα).

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

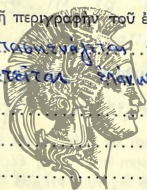
καίονται (καὶ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα τοῦ Ἰού-
δα. ὁ ἐχὴρ ἐταυρῷ κατακτενοῦμενα γέροντες.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

τὸ ὁμοίωμα κατακτενοῦνται ἀπὸ παιδιὰ τὸ Μέγα
ἀλλυτὸν. ἡγοδεύεται ἑκατὶ ἐξ ὧν ἐκ τῶν
παιδῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σελίς 1

1) Προετοιμασίαι διὰ τὴν ἐπορὰν. Σελίς 2

2) Ἡ ἐπορὰ καὶ τὰ χρησιμοποιοῦμενα δι' αὐτὴν εὐνύχηα. Σελίς 3

3) Τὰ ἀπάρματα. Σελίς 14

4) Ὁ ἀγώνισμος καὶ τὰ χρησιμοποιοῦμενα δι' αὐτὸν εὐνύχηα. Σελίς 16

5) Ὁ ἀγωνισμὸς καὶ τὰ χρησιμοποιοῦμενα δι' αὐτὸν εὐνύχηα. Σελίς 20

6) Ἐτήσια κατ' ἔθινον πυρραὶ. Σελίς 31

ΕΙΣ ΑΓΟΓΗ

Ἡ περιοχή ὑψήρξεν ἀνέκαθεν ιαδαρίως δραστηριότη. Ὅσοι οἱ
κατοικοὶ ἀπολαμβάνουσιν καὶ ἀπολαμβάνουσι καὶ εὐφροσύνην μετὰ τὴν κατ-
αύτην τῆς γῆς. Παλαιότερον ἀπονεύσιμους μετὰ τὴν κατὰ τὴν
αὐτῶν διατηρητικῶν καὶ τῆς ἐλπίδος καὶ τελευταίως καὶ τῆς
ἀρετῆς. Ἀπολαμβάνουσι βεβαίως ἐν παρατάξει καὶ μετὰ ἕτερα
ἐπαγγέλματα, ἀλλὰ ἔχουν ταῦτα ἢ παρέχον διὰ τὰ ἰκανο-
ποιεῖν ευφραντικῶς μετὰ τὰ πενιχὰ ἔσοδα τῶν τὰς βιο-
τικῶς τῶν ἀνάγκης.

Ἀνδρῶναι θεοσεβεῖς, ἄπλοϊ, εὐφροσύνη, εἰρηνικοί, ἐργατικοί καὶ
ἀποδοτικοί, μετὰ πολλὰς ἀρετὰς καὶ προτερήματα τὰ ὅσα ἐμ-
βύθουσαν ὁμογενικῶς τὰ ἀγαθὰ τῶν. Ὅσον καὶ ἂν ἡ
πρωτὰ πολλὰς φορές τοῦ ἐκείνου καὶ τὴν ἀντικειμένην
μορφήν τῶν ἐκείνου ἢ εὐφροσύνην ἀνεφροσύνην. Ὡς ἐκείνου
κατεργασίαν μετὰ ἕνα «ἐξὲν ὁ Θεός» ἢ «ὡς προφῆς καὶ ἐκ
τοῦ».

Ἐν τῇ μετὰ τὴν ἐκείνου ἐκείνου μεθόδους κατεργασίας καὶ
τὴν ἐκείνου τῆς ἀρετῆς κατεργασίας ἐκείνου ἐκείνου
ἢ οἰονομική δέξις τῶν καὶ ἕνα χαρμόσυτον αἰσιοδοξίας κα-
ποιεῖ τὴν ἕνδοξον τοῦ βιοτικού ἐκείνου ὅσον τῶν κατεργασίας
ἐν γενεῇ.

1ον ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΡΑΝ.

Με τὰς πρώτας ψιδιοσυρνήτας βροχάς ἤρχονται αἱ προτοιμασίαι διὰ τὴν ἐποράν. Ἐν τοῖς ἀγροῖς οἱ ὅποιοι προωρίζονται διὰ τὴν ἐποράν τῶν μουμιῶν μεταφέρεται ἐν τῶν στάβλων (ἀχιριῶν), ἀπὸ τοῦ θέρους διόχου γυνικὴς κούρος. Ἡ ἐργασία αὐτῇ καλεῖται "ξυνοπρίονα". Ὡς "ἀχιρία" χρησιμοποιοῦνται τὰ χυρότερα ἰσόζεια δωράτια τῆς κατοικίας. Μερικὰ εὐχονται καὶ κήρερον, ἀλλ' ἐνσταθίζονται καὶ αὐτὰ ἐλάττωτα γῶα, κυρίως ἵπποι καὶ αἴγες. Παρατηρεῖται πανταχὺς ἐλλειψὶς βοοειδῶν, καὶ οὗτοι χρησιμοποιοῦνται διὰ τὰς καλλιέργειας ἵππων καὶ ἰνῶν διὰ τὴν ἐποράν καὶ τὸ ὄργωνεν τῶν ἐλαιῶνων καὶ καλλιμαὶ μηχαναὶ (γρέζαι), διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀρούρης.

Παλαιότερον οἱ καλοὶ (ἀριστοὶ) κομπούρμυδες διετήρουν ζεύγος βοῶν "βούγια". Οἱ πτωχότεροι διετήρουν ἓνα "βούι" καὶ διὰ τοῦτο ἔπρεπε ἀπὸ τῆς ἐργασίας τῆς ἀρούρης τοῦ δουλοκαρῶν τὸ "βουζέγον". Βοιοσυρνήτης ἄρχων καὶ ἐπερναν ἐν περιτροπῇ τῶν ἀγρῶν τῶν. Ἀπὸ μερικῶν ἡτέρων αἰνῶν, διέτρεχον καλύτερον τὰ βούγια τῶν διὰ τὰ ἀντέχουν ἐν τῇ δουρικαίᾳ τῆς ἐντατικῆς ἐργασίας. Ἐπεκτείνον τὰ βουζέγια τῶν, τὰ ἐπεκτείνον ἢ κατεκτείνον καὶ κομπούρη παύοντα, ὥστε τὰ πάντα νὰ εἶναι ἑτοιμα κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς καλλιέργειας. Ἐτοιμαζον τὸν ἐπόρον ἐν τῇ κατὰ τὴν ἐκδοχίαν, τὸν ὁποῖον "ἐκδοχίζον" καὶ διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ ἐπόρου τῶν ζιγανίων χωρὶς νὰ λαμβάνεται μέριμνα διὰ τὴν ἀναύλων τῶν. Ὁ ἐπόρος δὲν υπεργίζετο ἐν οὐδὲν ἢ καλῶς, ἀλλ' ἐν "μουζούρια". Οὕτε καὶ ἡ ἑταῖα τῶν ἀγρῶν καὶ ἐπέρματα, ἀλλὰ ἀναλόγως τῇ ποσότητι τοῦ ἐπόρου τοῦ "ἐπώργον" καὶ ἀγρῶν "δυσ μουζουριῶ", "περιῶ μουζουριῶ". κ.τ.η.

"Ὅταν πλέον ἐφθάνεν ἡ ὥρα αὐτῆς ἐπορᾶς ἐτάζον κατὰ τὰ βούγια, ἀποβραδίς καὶ διὰ δευτέραν ἐποράν τὰ ζιγερῶματα, γὰρ ἀγρῶν καὶ βρεχρῆνο "ράβι" (κυνιοτροπία).

2^{ος} Η ΣΠΟΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑΑΙ ΑΥΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑ

Α'

Οι ἄγροί δὲν ζοῦρνόντο μᾶτε χρόνο. ἔργον μὲν χρόνιά καλλουργιά καὶ μὲν χρόνιά ζοῦρνόντο μὲν διημεριανὰ ἢ ὁσπρία. Ὄταν τὸ χωρὶς ἦτο καλὸ τὸ ἔσπερναι καὶ τὴν ἐπομένην χρόνιά μὲν ταχὺ (θρῶρη). Ἰὰ πάλιν ἔσπερναι ἀδύνατα καὶ καχευτινὰ μὲν 5-10 ἡμέρας (ἡμέρας) μᾶτε κεφαλή, διότι ἦτο ἐλαχίστη ἢ κόπρος τῶν σιμωίτων γῶν καὶ δὲν ἐπαρκοῦσε διὰ τὴν ἵσταναι τῶν ἄγρων καὶ μάλιστα δι' ἐπιταρμέναι καλλουργίας. Αὕτη ἐχρησιμοποιοῦτο μόνον διὰ τὴν ἐπορὰν τῶν κοκκίων γιὰ τὰ ἔσπερναι καλλογία. Ἐάν ἔργον ἔβγαν ἡμῶς ἢ «γυροδωχτή» (γῆρας καταστρεπτικὴ) δὲν ἔξεκεφάλωναν. Ζήρερον ὅμως μὲν τὴν καλλουργίαν τῶν ἡμερῶν οἱ ἄγροί ζοῦρνόντο μᾶτε χρόνο μὲν ἔργον καλλουργία. Ἐννοῦται καλλουργία τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν καλλογίων.

«Τοῦ ἑνάρη καλλουργία παρὰ λίγο κοπριά»,

διδοῦνται τὸν Ἀπρίλιο μῆνα:

«Ἄνε μὲν καλλουργία καὶ δὲ μὲν διδοῦνται

ἄνε μὲν καὶ πού νοίτομαι μὲν μὲν ζεχθέντιος (ἐξουχίση)»,

καὶ καὶ ζοῦρνόντο τὸν Ὀκτώβρη:

«Ὀκτώβρη καὶ δὲν ἡσπότες, οὕτω εὐροῦ δὲν ἡμῶς».

Παλαιότερον ἔσπερναι ἢ καλλογία ποικίλης καὶ τὴν «ἀδιννάδα», καὶ τὸ «τρυγόνι», καὶ εἶτον τὸ «μαυράχανο» ἢ «χελιδόταρο», τὸν «τωρπὰ» καὶ τὸν «λεβέντη»:

«Ἄνε πετύχω λεβέντης εἶμαι,

ἄνε δὲ πετύχω ζεχθέντιος (ἐξουχίση) εἶμαι».

Ὁ γεωργὸς ἔργον τὰ βούδια, ἔσπερναι τὸν εὐροῦ τοῦ εὐροῦ γιδοῦντας «εἰ ὄνορα τοῦ Θεοῦ» καὶ ἔσπερναι ἔσπερναι (ἐχθρὸν) τὴν «εὐροῦ», ἐχθρὸν δὲ τὸν ἄγρον ἐπὶ τεράχια. ἔσπερναι ἀπὸ τὴν ὑφαντὴ ποδιά του (προσιὸς τῆς γυναίκας του) καὶ ἐβαλάντιστο

στή μέση του με "Βαστάρια", (ωρδόνια πλεντά) εκόσμησαν "υά
 πταχτά", των ωρδόνων στην πρώτη επορά και έπειτα την άρχουν.
 Το αιώ έπανε και διά τας άλλας. Έφρόνιζε μάλιστα, έφ' όσον
 έφρόνιζε απρι έπιμεινούς άρρου, να άρχουν από τον πάτο, προς
 την κορφή, με αλληπαλίδους διαδοχικάς αλυσιας όχιζον λογές.
 Για να παραχωθούν οι ωρδόν "έδωχότερ", ώς τέλει τον άρρο
 με τον βωλόευρο. Έφρνε έπειτα τις "επουρωότες", μερνο-
 μέναι δια ποχόν λογάς αλυσιας από τον πάτο προς την κορφή
 του άρρου, διά να βυλλέφουν τα νερά και να γή πηανώνουν
 το χωράφι, και να το "νύχουν".

Εν την έργασίαν αυτήν του ευρηπαρίσταντο "παραχέρια", τα
 παιδιά, ή γυναίκα του και επανώς έργαται έφ' άρροισή, διά να
 διαάβουν την περίγ των βένδρων, ή, όπου έι έλτινδιαζεν το ατέ-
 τρι, τους "χύρους", του άρρου, τις παραχόχες, (αυκλήεργα με-
 ρη εν τα πλευρά του άρρου όπου έφύργεν το ατέτρι, δαίτω), τις
 "χρυσάδες", (έλτιν αυκλήεργα μερν όπου το ατέτρι διαφύργεν
 του έφύργου του χύρου), να εφύργουν τ' άρριόχορτα και τις
 πέτρες και να τις μάνουν "τρονιά", (ωρδόν) και να βωλοποιούν
 διά να παραχώνωνται μαχώς οι ωρδόν, όταν δεν έχρησιμοπούν
 ο βωλόευρος.

Β'

Διά την εποράν και την εν χένει μαλλίεργεσι των άρρων
 έχρησιμοποιούσαν ή χρησιμοποιοούνται τα κάτωθι περιγραφόμενα
 μερά των σχεδιασγραμμάτων των σύνεργα:

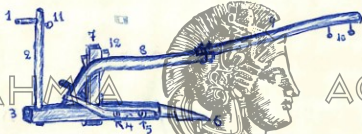
1) Το τύλινο ατέτρι.

Τούτω έχρησιμοποιοίδη άπουκετικώς μέχρι του έτους 1924, όστις
 ήρχον έυτοπιζόμενον βαθμιαίως υπό ειδηρού ποιόντων. Κατεσκευά-
 ζετο έφ' όλομήρου εν ειχυρού τύλου (εν πρίνου), έυτός από τα
 "παρόνδια", τα όποια δυνατόν να έσαν και "έλτιν", (εν χύρον έ-
 λται). Έπινδη εν την περιοχήν του χωρίου δεν άνηρχον πρίνο.
 έπρωμεινόντο τα άπαραίτητα τεράχια μεσοελεμμένα από

τὴν ἔκτασι (χωρίον τῆς ἔκτασις), ἢ ἀπὸ τοῦ λαβύθι. Τὰ ἀποστεινομένην καὶ τὰ «ἐκτείνων» (εὐταρτολογούσαν). «Κάθε γεωργὸς ἐκτείνει λίγο-πολύ τὰ ἐκτείνων τὸ ἄλτρι του»

Τὰ ἐργαλεῖα τὰ ὅσων ἐκτείνονται διὰ τὴν κατασκευὴν ἢ ἐκτείνονται τοῦ ἄλτριος ἢ τὸν ἐκτείνων, ἢ ἐκτείνων (ἐκτείνων μεγάλου μεγέθους διὰ τὸ «ἐκτείνων», τῶν γύλων), τὸ ἀρίδι, ὁ εἰσάρας (ἀρίδι). Ἐπίσης ἡ ἐκτείνων διὰ τὸ ἀνοίγει τῶν ὑποδοχῶν καὶ τὸ γύλινο κόπανο διὰ τὸ κτείνων ἐπὶ τῆς ἐκτείνων.

Σελὶς ἐρωτηματολογίου 4, παράρτ. 2³

1. Χεραχός	7. Σπείρα
2. Ἡ χεῖρ	8. Σταβός
3. Πεδάρι	9. Ἀκροσταβός
4. Παρούσια	10. Κατακλυσία
5. Παρουτοκάρφια	11. Κουλούρι
6. Ἀνί	12. Σφίνες

Σελὶς ἐρωτηματολογίου 5, παράρτ. 2⁷

Τὸ ἐκεφρὼ

Τὸ ἀρίδι

Ὁ εἰσάρας Ἡπίλα

Τὸ κόπανο

2) Τα ὕνια.

Υπάρχουν δυο τύποι ὕνιων· πολύ σιχηρόν διὰ πετρώδη ἐδάφη, καὶ διχρύτερον σιχηρόν διὰ γαχνάτα, (χωματώδη) ἐδάφη. Τὸ πρῶτον ὑπανίστι ἐρημιχοποιεῖται καὶ ὅπου ἐλάχιστα πετρώδη ἐδάφη ὑπάρχουν εἰς τὴν περιεχὴν τοῦ χωρίου. Ταῦτα κατασκευάζονται ἀπὸ τὸν «ντερριτζή» (ὕδρουρτζον). Τὰ ἐρρημιεύονται ἀπὸ τὸ ἡμέλειον ἢ ἀπὸ ἄλλα γενομένα χωρία ὅπου ὑπάρχει «ντερριτζίδιμα».

Σελὶς ἐρωτηματολογίου 5, παρ. 4

Τὰ ὕνια.

3) Ὁ ζυγὸς

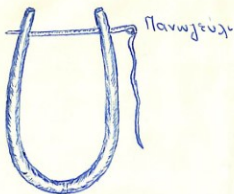
Ἐπιμήκης σαρὶς ἐν σιχηρῷ ζυγῷ μήκους 1,80 p., πλάτους 0,15 p. καὶ πάχους 0,06 p. κατὰ προσέγγισιν. ἔχειν ὑποδοχὰς διὰ τὰς γούλας καὶ διὰ τὰ λούρα. Ὅμοιον τῶν ζυγῶν καὶ εἰς τὴν θύειν ὅπου ἐκ- ἤρραζεν ὁ πρῶτος τῶν βοῶν ἐκκηρύττεται τὸ «ἀμαζέτες», (μη- τιδόριον) διὰ τὰ μὴν ὑποφέρουν ἢ πληχῶνυνται τὰ γῶα.

Σελὶς ἐρωτηματολογίου 6, παρ. 4

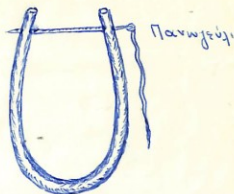

Σελis ἐρωτηματολογίου 6, παράρρ. 2, 10

Οἱ γεύγες

Ζεύλα

Ζεύλα

Σελis ἐρωτηματολογίου 6, παράρρ. 2, 11

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ λούρα.

Η) Τὸ "γενέρι" (φανάρι)

Ἐφευγάντο εἰς τὸ γένος τοῦ θυγοῦ διὰ τὰ νυκτερινὰ διδοχίματα
τὸν Ἀπρίλο-Μάη, τὰ "βούγια" ἐφυγιάζοντο (ἔγριοντο) τὴν ἡμέ-
ρα ἀπὸ πρὶν ἐνοχλητικὴ ρυτίδα καὶ ἀπὸ τὴν μονότονον γωνίαν τοῦ
κοίτου καὶ συνέτριβον τὰ θυγάτρια πρὶ ὁρμὴν ἀνταρτήσεων.
Διὰ τοῦτο οἱ γεωργοὶ ἐδιδοχίζαν τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ γένος τοῦ
"γενέριου". Τοῦτο βεβαίως δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς

και έχοι την σύνεργον εισοδόν. Ξηρηγορησάτω υπέρ των
 χριστιανών κατά τας περιουσίας των ετών και εντός του χωρίου
 κατά τας ἀρετάνους νύχτας.

Τὸ φενέρι (φανάρι)

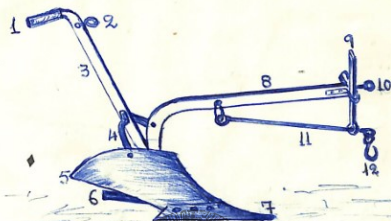
5) Τὸ βιδερένιο φενέρι.

Παρατίθεται ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν «βεντερένιο φενέρι»
 Ἐνεργονίδη κατά τὸ ἔτος 1921 καὶ ἐπὶ τὸν βωμόν τοῦ γυμνασίου,
 τοῦ ὁποῦ μόνον τίμια βώματα (κατεργασμένα τμήματα του).
 Ἀρχικῶς κατεσκευάζετο καὶ τὸ Ἄρδων. Ἀργότερον δὲ καὶ ἐν πε-
 ντικῇ χωρίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ (ἐκ τῶν κοινότητος καὶ τῶν ὁσίων ὑπά-
 ρχοντων καὶ τῶ χωρίῳ ἐκδο γίνεται ἡ συλλογὴ τοῦ λαογραφικοῦ ὑλικοῦ).

(λόγω στενότητος χώρου τὰ σχεδιαγράμματα
 παρατίθενται ὀλιγοῦς).

Σελis ἐρωτηματολογίου 3 παράρ. Ε¹

1. Χεραῖων	7. Χνί
2. Γάντζος	8. Σταθάρη
3. Ψεχχέρη	9. Ζυγαριά
4. Στηρίγματα	10. Κάβρος
5. Φτερό	11. Ρίζα
6. Ποδάρη	12. Γάντζος

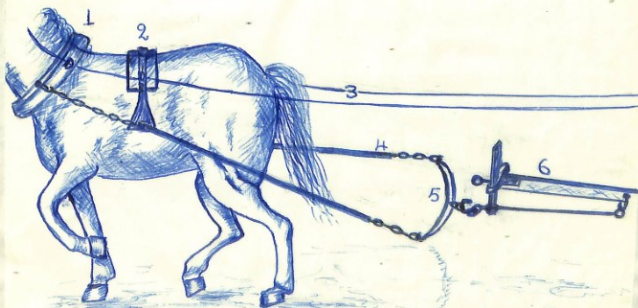
Τὸ εἶδος αὐτῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελis ἐρωτηματολογίου 6 παράρ. 1^η 12

1. Κάβρος	4. Αλυσίδες
2. Σωραράκι	5. Τραβηχτό
3. Ζεύγης	6. Αλῆτρον

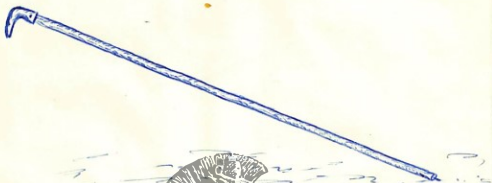

Σκενὴ αὐτοῦ δι' ἐξάρτησιν ἐκείνου ἀρότρου

6) Ο υάτσοντας,

Ξυλίνη ράβδος μήκους 1,50 μ. κατά προσέγγισιν φέρουσα κεντρί εις τὸ λεπτότερον ἄκρον τῆς διὰ τὰ κεντρίζωνται τὰ γῶνα καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον χαλκὸν ριπαχμὸν ὄνυχας διὰ τὸ κατὰ πρῶτα τοῦ ἄρστρου.

Σελὶς ἐρωτηματολογίου 9, παρ. 5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

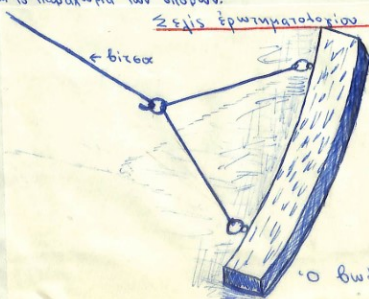
ΚΑΤΕΧΟΝΤΕΣ

ΑΘΗΝΩΝ

7) Ο θωτόστροφος

Ξυλινὴς χονδρὸν κύλινδρος μήκους 1,80-1,90 μ. περιου, ἐκρήγαστο παρα-
ληλετημένον (περίου ὀρθογωνίου), τὸ ὁποῖον προσέβλεπται εἰς τὰ ἄκρα
μὲν δύο εἰσὶν αἰσθητοὶ ράβδοι καὶ δι' ἑτέρας (τῆς βίττας) καταλήγει εἰς
τὰ λούρα τοῦ κυλίνδρου. Χρησιμοποιοῦται διὰ τὴν ἰσοπέδωσιν τῶν ἀγρῶν
καὶ τὸ παράδειγμα τῶν ὑπόρων.

Σελὶς ἐρωτηματολογίου 10, παρ. 2

Ο θωτόστροφος

8) Ο βατομόπος.

Σίβηρά κερτή και αίχμηρά λενίς κίς τό άμρον ζυλίνης ρέβ-
δου διά τήν κοπήν τών βάτων έξ ου και "βατομόπος". Χρησιμο-
ποιείται κατ' επένταυν και διά τήν κοπήν τών άκανθών και
άλλων φυανών του όγρου.

Σελίς έρωτηματολογίου 10, παράρρ. 8'

Ο βατομόπος.

9) Η τσουγκράνα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Ονομάζεται και κίτσα. Χρησιμοποιείται διά το έρωτικό, τών
άφρων και κυρίως κίττων, τών αυλογών τών "χαλινιών" (μικρών
τιδων) και τών φυανών.

Σελίς έρωτηματολογίου 10 παράρρ. 8'

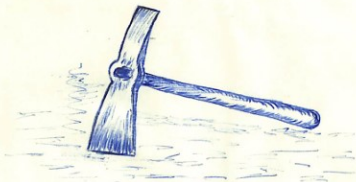
Η τσεγκράνα

10) Η σκαλίδα, το σκαλίδάκι, οι τσαπανοσκαλίδες,

το σκαπέτι και ο παβός.

Ταῦτα χρησιμοποιούνται διά τὸ σκάψιμο καὶ τὸ σκάλλισμα τῶν ἄρῶν καὶ τῶν κήπων.

Σελὶς ἐρωτηματολογίου 10, παρ. 3'

Η σκαλίδα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

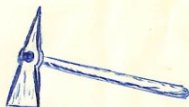
ΑΘΗΝΩΝ

Σελὶς ἐρωτηματολογίου 10, παρ. 8'

Τὸ σκαλιδάκι.

Σελis ἐρωτηματολογίου 10, παράρρ. 3

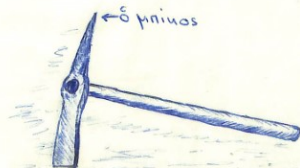
Οι τσπανοβκαλίδες

Σελis ἐρωτηματολογίου 10, παράρρ. 3

Πό βκαπέτι.

Σελis ἐρωτηματολογίου 10, παράρρ. 3'

Ο καθράς

3^{ος} ΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ.

[illegible]

Τὰ χηρὰ ἀποφάγματα ἐκμεταλλοποιήσαντες τὸ πρῶτον διὰ τοῦ Ἰωάννου
Καβουσιανῆ τοῦ ἐκπολιτοποιοῦ Κουρναρο-Γιάννη. Οὗτοι ἐφορη-
θῶντι δύο τύποις ἀποφάγων: 4-12-3 διὰ τὴν ἐπορὴν καὶ 4-10-10
διὰ τὸ ἀρτήρι. Ἡθελέμεν ὅπως ἀγγυιδίῳ κατὰ τὴν ἐσχὴν κατὰ τὴν
ἁοίαν ἔφατε νὰ ἐκμεταλλοποιήσῃ ταῦτα καὶ μεταφέρῃ πρὸς νοση-
τήριον εἰς Ἡράκλειον. Τὰ παλιὰ του δὲν ἐκμύριζαν πῶς δὲ τὰ ἐκ-
μεταλλοποιῶν καὶ ἐκμεταλλοποιήσαντες κάποιον ἄλλον χωριανὸν τῶν κα-
πῶν εὐδίων ἐπὶ τῶν χωρτικῶν προβλημάτων. Ὁ Γεώργιος Καβου-
σιανῆς, υἱὸς τοῦ προσφύτου χωρτοῦ - μακεδόνου τῶρα - διηγή-
ται σχετικῶς: «...Ἐπαλέσατε τὸν Φραγκο-Κωστιανὴ - ἦσαν προί-

καὶ καὶ τὸν γένον - γὰρ νὰ ξεναδαρίον τοὶ τύπους ποῖο διὰ-
 γρα δὲ ἐβάρχε ἐπὶ ἐπορὰ καὶ ποῖο ἐπ' ἀρτέλι. Τὸ διὰγρα τ'
 ἀρτέλιου ἦτανε 4-10-10 καὶ τοὶ ἐπορὰς 4-12-3. Αὐτὸς ἤρριζε
 τὸ 4-10-10 ἐπὶ ἐπορὰ καὶ ἤγνευε τὸ 4-12-3 γὰρ τ' ἀρτέλι..
 "Ὁ πατέρας ἐπινοχωρῶντες ἄρα τὸ 'μαζε καὶ ἤλεγε πως εἰν δὲ
 εἶχε(νε) ἀποτέλεσρα. Ἀλλὰ πατὴρ εἶχε ποτὶ κατὰ ἀποτέλεσρατα.
 "Τότε ἀνοίγανε τὰ μάτια τῷ χωριανῷ. Γιατί ποῖο μπρὸς τόνε
 κοροιδεύσανε καὶ λέγαντ: "Ὁ Κουρναρο-Γιάννης ρίχνει χῶματα
 ἀπάνω ἐπ' ἄλλα χῶματα γὰρ τὰ 'γενούνε(προστυύουν) μαζὲς (τάχ)
 τὰ ἐπαρμένα του >>.

Ἐπειτιμῶς δὲ διηγεῖται ὁ γράφων καὶ ἔτα τὸ τράχηλον περι-
 στατιῶν τῷ ὄνομα ἐντέθη τὴν ἰδίαν περιουσίαν ἐποχὴν ἐπὶ τὸ χωριὸν τῆς
 καταγωγῆς του Μοχὸν Πεδιάδου. Ὁ δίδωμος ἐκτέλεσεν τοὺς
 χωριανούς ἐπὶ τὸ ἔχολιόν καὶ τοὺς ἐξηγέρωσεν ἐπὶ τὴν ἀποκαρ-
 τῶν. Τοὺς ὑπῆλθεν καὶ κατ' ἀποκαρτῶν ἐπὶ τὴν ἀποκαρτῶν.
 Ἀπὸ τὴν διηγεῖται περὶ τοῦ χωριανῶς ἐκτέλεσεν ἐπὶ πατρίαν,
 (πεγούλια) τῆς Ἀπάνω Παναγίας (πρὸς τοῦ χωρίου) καὶ ἐκτέλεσεν
 τὰ κατὰ διηγεῖται τοῦ διδωμῶτος. Ἐπὶ τὴν παρακαθήμενών - ὁ
 Ἰωρναρο-Μανώλης - τύπος ἄξιος ἀλλὰ καλοκάγαθος, ἀνυπόδικτος
 καὶ ἄλλος Πτατούχας, γιγαντόσωρος ἐνδεδυμένοι τὴν κρητικὴν ἐργάνη
 του εἶπεν αἰφνιδίως χωρονομῶν: "Ἄερες... ἄερες (ἀνθρωπίες)
 βάλτετ' μου ἔρενα καὶ κατὰ (καρβέλια) ἀπὸ παρὲ - κι ἔβειχε τὸ
 στομάχι, του - νὰ βροῦνε ἴσαρ τὸν αὐρανὸ... Ἄερες... ἄερες..
 Ἄρα δὲ μπῶντε αὐτὰ ἀπὸ μέσα!!! >>.

Ἐντέρον τὰ γινόμενα χρησιμοποιοῦνται ἐντατιμῶς ἀπὸ ὅλων
 ἀνταρτέως τοὺς κατὰ τὴν γένεσιν, χωρὶς κατὰ τὴν ἐπιφύλαξιν.

4^{ος} Ο ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Ο θεριστής ἤρχιζεν ἀπὸ τὰ τέλη Μαΐου, κηδεύων τοῦ ψα-
ραιοῦ καὶ διήρκει ὡς τὸν Ἰούλιον.

«Καλὸς καιὸς ὁ Μάης τὸ θεράνι 'ναι εἰ ἄλωνα».

Ἐθερίζον γυναῖκες καὶ ἄνδρες. Ἐργασία ἐτόκως κουραστική ἴδια
διὰ τοὺς ἄνδρας. Ζώγεται τὸ ἀνύχουδον χαρακτηριστικὸν δίδυμον:

« Ἄνδρας νὰ μὴν ἐθερίζε
γυναῖκα μὴν ἐγέννα
βαῖνι τὰ μὴν ἐλῶνεθε
ποτὲ ντου δὲν ἐξέρνα ».

Διὰ τὸν θεριστὸν τῶν σταχυῶν ἐκρημιτοποιήθη ἀνέκτατον τὸ δρα-
πάνι, καὶ τοῦ εἰκοῦ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸ δρανί καὶ τὸ ἔσπαρξι.

Ο θεριστὸς τῶν σταχυῶν πρὸς τὰς χώρας «τὸ θράειρον» γίνεται προση-
μένον διὰ ὄπρια καὶ υπηρετήσαντα γὰρ.

Ἐπάρχον δρανίον καὶ δι' ἀριστερόχειρος θεριστάς. Ταῦτα δὲν διαγι-
γασκόμεθα κατὰ τὰ εἴδη παραπλέον κατὰ τὴν κατασκευὴν καὶ σχῆμα.
Ἐπὶ ἀριστερόχειρ θεριστῆς (δεξιόχειρ) δὲν εἶναι δυνατόν τὰ δε-
ξιὸν πρὸ δρανίον τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦν οἱ δεξιόχειρες θερισταί.

Σελὶς ἐρωτηματολογίου II, παρῶρ. I

Τὸ δρανί.

Σελίς ἐρωτηματολογίου 17. παράρρ. 2.

Τό τσαπράξι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 Αἱ θεριδίτριαι γέρον χάττα δια χι μὴν "χδέρκωνται", (ηλικώ-
 νωνται) οἱ θραχίονές των καὶ κατεβήτες, μοδιβες καὶ τεμε-
 ρτα, δια χι προατενύωνται ἀπὸ τοῦ χερωρτά, καὶ καὶ τὸς ἀφαι-
 ρακονίζεῖ κατὰ τῆς μεγάλῃς των α καλομαρινὸς ἡλιος.
 Τὰ χάττα καταβενύονται ἀπὸ των ἰδίων τῶν θεριδτριῶν ἀπὸ
 ράμυ καὶ ὑπὲρ ἀπὸ ρανίτια κατετραρέων ἐνδρασιῶν. Ταῦτα
 καλύπτουν τοὺς θραχίονας καὶ ἀγνόνουν ἀνάλυτα τὴν ἐσωτερικὴν
 ἐπιγένειαν τῆς παλάμης τῆς χειρὸς καὶ τὰ δάκτυλα. Προσαρρόγον-
 ται καὶ τὰ δάκτυλα μετ' ὀδοντῆς, καὶ δένονται μετ' ὀδοντινὸν, (καὶ
 ἢ λωρίδα ἀπὸ ὑφαντοῦ) ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ἀγκῶνας.
 Οἱ καπελλίντες καταβενύονται ἀπὸ λυῶν ὑφαντοῦ καὶ χερτῶνια.
 Τὰ χερτῶνια εἶναι μάλα εὐκρά καὶ σχηματίζουν καλυπτήριον
 ἐξ ὀλομήριον δι' ὑψίστατος μεγάλῃς ἐρχῆν δια καὶ προατενύ-
 εται πάλιν τῆς μεγάλῃς καὶ τὸ πρόωπον.

Ταύτας φέρουν κυρίως κορηγούμενοι δεσποινίδες θερίστρια.
Αἱ ὕπανδροι νῦν θυνοῦντες φέρουν ῥηολίδες, (ἀσυνήρωτες)
καὶ αἱ ἡλικιωμέναι φέρουν τερενέρια (μαῖρα ρωσική).

Τὰ ἐσάχνα μαβόνται ἐν ὕψει 5-10 ἑκατ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν
τοῦ ἐδάφους. « ὅσον πλάτος τὸ δρασάνη », - Τὰ πιάσματα, (ὅσα ἐσά-
χνα πιάσκει τὸ χεῖρι) ποσοδοῦνται πέντε-πέντε γιὰ γιὰ ἀχναλὰ.
Ἐξ ἑως ἑπτά ἀχναλίδες γιὰ ἓνα δερμάτι καὶ τέσσερα « δερμάτια »,
γιὰ ἓνα « φορτίον » (φορτίο). Αἱ μεγάλα διασταυρῶνονται πάντοτε
δίδου « μαχοδερμάδια » καὶ δίνονται ἐπίσης καλύτερα. Τὸ δίδου
μον οἱ δερμάτια γίνονται τὴν ἰδίαν ἡμέραν - ἐάν ὑπάρχουν διατε-
θειρα χεῖρια - ἢ τὴν ἐπομένην ἀλλὰ κατὰ προῤῥησιν πρῶτ' εἰς
τὰ μὴ « θρονοῦν » (μαβοῦν) αἱ μεγάλα. Δίνονται μὲ ἐσάχνα τὰ
ὅποια φρέχονται ἀπὸ τὸ πρῶτ' καὶ καταβάζονται μὲ φρεχμένη ῥηαχνα-
λὰ, (λινάτω) γιὰ τὰ κρατὸν μαβόνται. Χρησιμοποιοῦνται ἐπίσης
διὰ τὸ δίδου « τοῦτοι » (ἐργατὶ δασοί) « ἀποχτιμὰς » (δάρτοι
μὲ κορυφίους δασοὺς μαβόνται 12 μ.), ὡς ἐπίσης καὶ ἀντρίκια,
μαλῶδια καὶ σχοινιά, ἄλλα ὑφαντά.

Χαρακτηριστικῆς ἀιότητος ὑπάρχει τὸ πρόχειρον καὶ τὸ χεῦρον
τῶν θερίστων ἐν παλαιότεραις ἐποχαῖς. Τὸ πρόχειρον (μολατό
ἢ μαχθάντι) ἀνετεχέτω ἀπὸ « λαδόζυδο » καὶ « ἡριδοπουλοῦρα »,
καὶ ἐλιττες, ἐάν ὑπάρχον. Καὶ τὸ « μπουμεριανό », (χεῦρον) ἀπὸ
μουσιῶ, ἐσώρδο καὶ χοχλίου τοῦς ὁποῖους ἐράγγειαν καὶ ἐ-
δέρizan καὶ τοῦς ὁποῖους ἐβράζαν ὡς τοιμαλάνια ἢ τερεκέδες.
Ἄλλον γῶρον ἀνετέλουν οἱ ντοχράδες μὲ « χόντρο », (βιτάρι
ἀλεωμένο χοντρό) καὶ μὲ ἀρηελοφύλλα ταχταδένια καὶ μανη-
ταρὰ (ποιμνικὴ ἀρηέλου).

Οἱ παλαιοὶ ἐνδυροῦνται τὰ δύσμοχα χρόνια μὲ πιμρίαν
ἀλλὰ καὶ ἀνακουφίζουν: « Ἐδὲ ἵνα γρηέ οἱ ἀνδρῶνα βασι-
λιάδες! Ἐτοτεβὰς (ὥστε) ἐργαῖς... » Ἐ! τὰ βάσανα γὰρ οἱ καποὶ
ρῆδες!... »

Καὶ ὅπως οὐδέποτε ἔλκειεν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοὺς ἡ δροῖα,

ἡ κατωτέρα καὶ ἀπὸ τὰ χεῖρα τῶν πρὸ χιούρου, τὸ πείραγμα,
ἡ γυναικάς (ἑρωτικὴ ἢ θυμητικὴ):

« Πάντα ὑπὸ τὴν παραβολήν, γὰρ βάνει καὶ θέρω
γὰρ καὶ γὰρ δέχνη ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἄλλος καὶ μαυρίζω ».

« Πάντα ὑπὸ τὴν παραβολήν, πάντα ὑπὸ τὸ δετάρη
γὰρ βάνει διασχόσιν καὶ θράνω τὸ κριδάρη »

« Πάντα ὑπὸ τὴν παραβολήν, πάντα ὑπὸ τὸ παπούρι
γὰρ βάνει διασχόσιν καὶ θράνω τὸ λαθούρι »

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

5^{ov}. Ο ΑΠΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ

A1 AXION ZYNERGA.

Οι Αθωγοί

Τὰ δεγράδια μεταφέρονται ἐν τὰ κλῆνια τὰ ὁποῖα κεῖνται
πῆριξ τοῦ χωρίου καὶ ἐν μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τὰς τελευταίας
οἰκίας. Τοποθετοῦνται ἐν κυρτοῖς οἱ ὁποῖοι ἔχονται "θερμνιές".
Λαμβάνεται πῆριξ τὰ μὲν δημιουργοῦνται θερμνιές βορμῆς
τοῦ ἡλίου, ἀπ' ὅπου πνέει συνήδως ὁ ἄνεμος διὰ τὰ μὲν παρ-
ηροδίζετα πὸ χιχνηρά. Ἐμβαλὼν εἶδος συνητριανῶν ἀποτελεῖ
διατέραν θερμνιῶν.

Τὰ ἄλωνα εἶναι κατασκευασμένα ἐκ ξηγῆς ποιοθεσίας καὶ ἐπὶ τὰς
βορείας πλευρὰς τῶν πέριξ τοῦ χωρίου λόγων. Εἶναι πρόντια ἀ-
νήματα ἐκ τῶν οἰκογενεῶν. Ζήτουν θανάτως κατασκευάζονται.
Αἱ διανομήσονται καὶ ἀποδοθῇ ἀμνηστία ἐν περὶ τῶν
ἐκ τὰ πατριὰ ἁλόνων. Εἶναι μνηστία χωρατῶν πρὸ διέρετον
~~καὶ~~ 8 η' ἡμερᾶς μετὰ τὴν ὕψος 90 μέτρων καὶ 27
ἀναστόμω τῆς ποταμοῦ τοῦ ἑδικοῦ.

Η "κούπα," (τὸ δάπεδον) τοῦ ἀλμυροῦ καθαρίζεται μετὰ εὐαλίδες ἀπὸ τὰ ἀβριχορτοῦ καὶ "βουτῶνεται". Αὐτὰ γίνεται διὰ μετὰ τὸν βουτῶν (κώπον βουτῶν) διὰ νὰ μὴν ῥαβῇ, καὶ νὰ ῥαβῇ "ἀνναγεύεται μετὰ τὴν γῆρα" ὁ παρὸς. Ἐὰν δὲν ὑπάρχει δένδρον πλησίον τοῦ ἀλμυροῦ διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῶν ἀνδρῶν ὑπὸ τὴν οὐρανὸν του, κατασκευάζεται καλὸν μετὰ γουρτωτὰ κτήνη καὶ θέρους, ἂν καὶ τοῦτο ἐπανίως γίνεται ἑξῆς. Ἐν τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου ὑπάρχει πάντα ἐν ἐταρῇ μετὰ δροσερὸν νερό. Ὁ ἀλμυρὸς ἀρχίζει ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ "Πρωτοῦ" (Ιουνίου) καὶ διαρκεῖ ἕως τὰ τέλη τοῦ "Δευτεροῦ" (Ιουλίου). Ἡ ἐργασία ἀρχίζει τὴν 9^η πρώτῃν ὥραν περὶ καὶ διακρίνεται περὶ τὴν 5^η ἀπογευματινὴν.

Τὰ στάχυα εὐορρίζονται μετὰ τὴν "ῥαβδὸν" καὶ μετὰ τὰς χεῖρας ἐξ ὧν τὴν κούπα τοῦ ἀλμυροῦ. Ταῦτα ἀποτελῶν τὸν "πάτο". Τοιοῦτοι εἰσὶν ὅσοι εὐορρίζονται πρὸς περιφύλαξιν καὶ ἀνταρτίας. Ἐβαλαν τὰ βούτῶν ἐν αὐτῇ, ἢ ἐν βούτῃ μετὰ ὄνον, ἀλλὰ τοῦτο ἐπανίως ἐνέβαλεν. Τοὺς ἔβαλαν τὴν "μουτῶν" (πέντε καὶ ἑκατὸν τοῦ βούτῶν) διὰ νὰ μὴν τρῶν τὰ στάχυα καὶ οὕτω νὰ ἐκβλῶνται ἀπεριβόλως ἐν τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀλμυροῦ. Ἐξῆς δὲν χρησιμοποιοῦνται βούτῃ, ἀλλὰ ἴησι καὶ ὑρίοι, ἢ καὶ μικραὶ εὐαπτιναὶ μηχαναὶ μετὰ τροχούς καὶ ὅσοι εὐορρίζονται πᾶν βωλόουρον φορτωμένον μετὰ λίθους.

Κατὰ πρώτην ἀλμυρίζεται ὁ πάτος καὶ ἔπειτα τὸ "φάτι," (τὰ στάχυα τοῦ κέντρου). Ὁ πάτος καὶ τὸ φάτι εὐορρίζονται ἐν τὴν γῆρα τοῦ ἀλμυροῦ καὶ ἀποκομίζονται ὁ ἀλμυρὸς τῶν "ῥιρρῶν". Ριρρῶνται διὰ τὰ στάχυα τὰ ὅσα ἀλμυρίζονται καὶ εὐορρίζονται ριρρῶνται μετὰ υ.ο.κ. Μετὰ κατὰ ἡμέραν (ἑξῆς καὶ ἀσυνέφαιον) ἀλμυρίζονται 7-8 ριρρῶν. Μετὰ "μαροβέτῃ," (εὐνεφιά) 3-4 ριρρῶν.

Μετὰ τὸν ἀλμυρὸν ὅσον τῶν σταχυῶν "εὐνεφίαν" τὸ φάτι

λαρί», (ἐπιμήκη ωρὸν) πρὶ διεκδοχῆν ἐξ Ἀνατολῶν πρὸς
 Δυσείας καὶ ἀρχίζουν τὸ ληχνίωμα πρὶ τὸ «θρινάρι», ὅταν
 φύγουν τὰ περισσότερα ἄλλα συνεχίζουν πρὶ τὴν «παλάρη» (φινάρη).
 Πρὸς τὸ τέλος τοῦ ληχνιώματος ὁ ωρὸς συνορίζεται συνεχῶς πρὶ
 τὸν «παράσυρο», (εὐλυρὸν ἐάρωδρον) διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ
 «μοντύλου», (μύτσια). Οἱ μοντύλοι βορίζονται πρὶ τὸν «βοζιῆτη»,
 διὰ τὴν ἀποχωρισθῆναι πρὶ τοῦ ἐκείνου μαρῶτος καὶ ἐν συνεχείᾳ συνεχ-
 τρῶνται ἐπὶ ωρὸν ἔκωθεν τοῦ ἀλμυροῦ. Εἰς αὐτὸν ἀπορρίπτονται
 καὶ οἱ μοντύλοι ὅπως τῶν ἄλλων διητητικῶν καὶ ὀσπρίων πρὶ
 τῆς βρώμης. ὅταν πλέον ἀλμυροῦν ὅλα τὰ σαρτὰ γίνεται τὸ
 «μαρποχώντερον», (ἄλμυρὸς ὅλων τῶν μοντύλων) καὶ βροῖται ὁ
 μοντυλόμαρτος ὁ ὅποιος ἐκμεταλλοποιεῖται διὰ τὴν παρασκευὴν ἄρτου
 καὶ σῆκετον καὶ κτηνοτροφία.

Ὁ μαρῶς σωρεύεται πρὶ τὴν παλάρη. Διαφράσσεται δι' αὐτῆς ὡ-
 ροὶ περί τὸν τοῦ ὡροῦ ἀπὸ τοῦ βάθους του. δι' αὐτῆς χωρίζ-
 εται ὁ ὡρὸς ἐπὶ τὴν παλάρη καὶ τὸν ὡρὸν καὶ τὸν ὡρὸν
 ἀλλὰ διὰ τῆς χειροκαλῆς αὐτῆς ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὡροῦ
 καὶ τέλος ἐρησθύνεται ἐπὶ τὴν κορυφὴν καὶ ἐπὶ τὸ κέντρον ἀπὸ
 βῆτος τοῦ σταυροῦ. Ὁ ωρὸς εὐρυβορίζει τὸν Γολγοθᾶ καὶ ἡ πα-
 λάρη τὸν σταυρὸν. Ἀποχωρεῖ ἡ προσηνυμένη καὶ ὁ ἀπασφῶς
 τοῦ ὡροῦ ἀπὸ τὸν χειρῶν καὶ τὴν σιμοχένειαν του. ἔτιμον
 ταὶ ἀνατολινῶς καὶ ἄγουσιν αὐτοὺς τὸν σταυρὸν τῶν χειρῶν
 τὴν γούχταν τῶν πρὶ μαρῶν τὸν ὅποιον ἀπάγονται, καὶ ἀπο-
 λούδως τὸν εὐορρίζουν ἐπὶ τοῦ ὡροῦ. Γίνεται πρὶ μιστὴ
 διακοπὴ πρὶ νὰ πρὶν «ἔνα κρᾶσι», εἰχόντας καὶ τοῦ χρόνον
 καὶ ἀπολούδως βαμνιάζεται καὶ μεταφέρεται ἐπὶ τὴν οἰκίαν
 πρὶ ἀποθήκευσιν.

Πρὸ τοῦ 1920 ὁ χειρῶς δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ «ἄρξῃ»
 ἐπὶ τὸν ὡρὸν πρὶν ἀφῇ ὁ «μουναταγῆς ἢ μουχτεγῆς», (ἐτα-
 κτικὸς κωινοτικὸς φόρος) διὰ νὰ αἰωράξῃ «τὸν μουνατὰ ἢ ἐπὶ»,
 (κωινοτικὸν φόρον 7%). Ἐμετράτω πρὶ τὸ «μουζούρι», τὸ ὅποιον

έμπροσθεν 10 ομάδας κριτής ή 12 ομάδες είναι κατά προέχον.
 Αργότερον έξυγίξω με τον "μαρκανό", (γυχαρά). Έάν ο ρουνα-
 τατής δεν είχε διαθέσιμον χρόνον ή συνήπτεν "βιά μουτουρού",
 (βιά τυφλά) συγγυήαν μετά του γεωργού και εΐσπαρτεν τον
 ανάλογον φόρον ή "έβφράξιζεν" τον ωρον με το ένω μέρος
 του μουγουριού και αηήχετο ει άλλα άλωνα δια να έπωλιδη
 αργότερον. Ο ωρος έπινεν απείραυτος έως ότου επέστρεψεν διά
 τα προβά ει την πέτρικω και την έβαραν του αναλόγου φόρου.
 Έάν ο παρηνός αφαιρούσεν προς άποφυγην έσω μικράν ποσότη-
 τα δια ν' αποφύγη την καταβολήν αναλόγου φορολογίας, ή...
 εφραγίς έχαλούσεν ή παρεμπογγώνετο. Τούτω βεβαίως έγινετο
 άτυχητόν από τον ρουνατατή ή όποιος κατήγγελεν τό
 άδίκον και ό γεωργός έδωκετο συνήδως με πρόστιμον.

Προ του 1920 έγινετο "χούβλαρα" της κριτής και του ωτον
 δια νά μην προσβάτεται από την "βάρη" και τον "οκρύμνον".
 Η "χούβλα" μετ' έντός της εΐχες "κονογαν" ει τοις διατέροις
 "χούβες". Οι χούβες ήσαν γαλλοί κωνινοί, βάθους 2 p. περίπου
 με διάμετρον πυθμένος 1,50 p. ή διάμετρος του υστρίου ήτο
 μικρά, 50 εκ. περίπου. Ήσάμην των πυθμένα με λεπτά άχυρα
 ως έΐκον και τα τοιχώματα (τις πάντες) και έρριπταν έντός
 αυτού των κρητών δια να προσφύλασεται από την ύγρασίαν.
 Έάν της έμψανείας ήλθωναν λινάτσα και έπ' αυτής πάλιν παχύ
 στρώμα άχύρων. Τοποθετούν και της όλης ρία πλάτη την όσκιαν
 έχριαν με άχερόσπυλον (μίστρα πυλού και άχύρων).

Τούτω βεβαίως δύν παρατηρείται εύρερον. Τα δημητριακά απο-
 λυραινόνταν και αποδυννεύονταν έντός πιδαρίων. Οπωρόλητοις δι
 ει μικράς ποσότητας. Η επέκτασις της άρσενουκαλλιέργειας έχε έποβά
 της βάρος της καλλιέργειας των δημητριακών και βαρύν, των όσκιων
 ή καλλιέργεια και απόδοσις κρινεται άδύρφορος.

β) Αθωνιστική εργασία.

1) Το δίχαλι.

Επίρμηκες δίχαλιων ζύγον μήκους 1,50-1,70 μ. με ανασημ-
μένα και σουβιερά τα δύο άκρη του (δίχαλια), δια να δου-
ζονται εύχερως επί τα ελάχεια. Χρησιμοποιείται δια το εύρημα
των σταχύων και το ζύρισμα τ' άλωνιού, (ανάσχυμα των
σταχύων) προς πλήρη τετραγώνον των υπό του βωλοθύρου.

Σελίς έρωτηματολογίου 22, παράρρ. 12.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

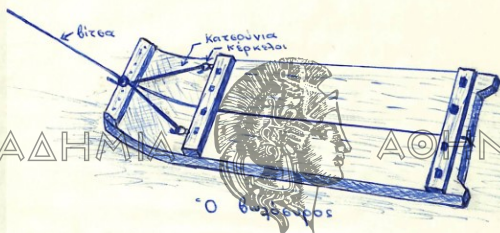
Το δίχαλι.

2) Ο βωλοθύρος

Αποτελείται από δύο κονδράς επίρμηκες βανίδας προσηρρομένης
και άνεσημωμένης έρηρουθεν. Είναι ωπλιζέντος επί την κάτω επιφά-
νιαν με "βωλοθύροπτερες, (άποσχίδαι ευχέρου δίθου τευμού ή ύπουτρίνου
κρήκετος) ή με έαρακύνια, (τεράχια οριονιού). Το μήκος του βωλο-
θύρου υπαίρνεται μεταξύ 1,60-1,70 μ., όπιδιον πλάτος 0,70 μ.
και έρηρόδιον 0,60 μ. Φέρει μονίμως δύο "κερμέχους, επί τους
όποιους προσερρόζονται τα "κατόβνια,, τα όποια κρατούνται
επί έτερον κέρμελον, από των όποιων πάλιν διερχέται ή βίτα,
(μία επίρμηκης ειδική ράβδος) δια της όποιας καταμάζει εξαπλώμενος
επί τα πόδια του ζυγού. Σύρεται σιμηνώς από ήριόνου ή

ήσαν και πρό του πολέμου από ζεύγος βοών ή ζεύγος βοών και ὄνου. Πολλοί και ἐν ἐκείναις γῶνι, εὐρέτα καὶ ὅμοιον τρόπον, ὑπὸ εὐατηνῆς μηχανῆς (δενδρινωμένης). ἐν τῇ περιπτώσει αὐτῇ ὁ ὁδηγός δὲν ἵσταται ἐπὶ τοῦ βυλόμενου καὶ ἐν ταῖς προηγουμέναις περιπτώσεσι ἀλλὰ κἀκεῖται ἐπὶ τῇ μηχανῇ. Ἐκείνῳ δὲ ἐν τὸν βυλόμενον τοποθετοῦνται ἀνάλογα δάχη (πέτρες). Ὁ βυλόμενος χρησιμοποιοῦται δι' ἀμνηστικὸν ὅλων τῶν δυστηρικῶν καὶ ὁσπρίων ἐν γένει.

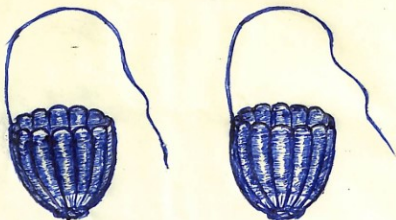
Σελὶς ἐρωτηματολογίου 21, παρ. 8'

3) Οἱ μουτιούχες.

ἔχουν ἐξαφανισθῇ ὁ κέρκλαι. Ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὸ παλαιὸν ὡς καλύμματα τοῦ στόματος τῶν βουγιῶν κυρίως διὰ τὴν μὴν "ἀράβου" (πεντάνωντα) εἰς τοὺς σταχτοὺς καὶ οὕτω τὸ διακρίναι ὁ ρυθμὸς τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ διὰ λόγους εὐνορίας. «Δὲν ἦταν τὰ σταχτοὶ γὰρ τὰ βούγια παρὰ μόνον τὰ ἀγέρῃ τους». Κατεσκευάζοντο πρὶν "βίτσα" (τροχικούς λατομῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ βλαστῶν) ἢ πρὶν χόρτον.

(ἀδελφὴ στενότητος χώρου τὸ σχεδιάγραμμα ὁρίσθη).

Οι μουστούχες

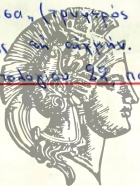
4/14 βουκέντρα.

Ξυμνήμι ράβδος μήκους 1,50 π. περίπου, γέροντα πεταλίων
αίχρην (μαργί χωρίς κεφαλήν) εἰς τὸ λεπτότερον ἄκρον της. Χρη-
σιμοποιεῖται ἐνὶ οὐκ αἰτία, (τοῦτο εἶδος βλαβὸς) πεδυνήσκει κατὰ
τὸ χονδρότερον ἄκρον της αἰχρὴν.

~~Σελὶς ἐρωτηματολόγιος 22, παράρτ. 14~~

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Βουκέντρα.

5/0 κόπανος

Ξυμνήμι ζύλον εἰς σχῆμα ὀρθογώνιου πυλῆος μετ' ἄνωγαν ἐκείνῃ
40 ἐκατ. μήκους τὸ μεγαλύτερον καὶ 20-25 ἐκατ. τὸ μικρότερον.
Τὸ μικρὸν ἐκείνῃ ἔχει τὸ λεπτότερον τοῦ ἄλλου, τὸ ὅποιον σχη-
ματίζεται κατὰ πλάτυ καὶ ἐπίπεδον πέδρα. Ἐχρησιμοποιήθη κατὰ
τὸ παλαιὸν διὰ τὸ κλονεῖν μικρὰς ποσότητας δηλητηριασμένων

- για το πρώτο γυρί - και όσπριων. Ήπειδη όμως έβρασαν
τον καρπό έφρεγοποιήθη και άλλος τρόπος αποχωρίσεως του
καρπού από τους σπόγγους. Ξετυλούσανε μάτσα-μάτσα τα σπόγγους
ανάνω με "κόψες", (πλεντά μεγάλα κοφίνια) και μαλούσαν οι
μεγαλές. Ο καρπός έφραζενότανε κάτω με λινάτρες που είχαν
άηλωμένες ».

Σελίς έρωτηματολογίου 23 παράρρ. 18

Τό κοπάνι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

6) Τό θρινάκι

Έπειρνες γύλον με προεξέχοντα διερείς εις το άκρον του
πλατύνει εις ευκροού γύλον πελεκητών εξαγάνειω ή όσπια καταλήγει
εις 5 ή 6 δόντας, διά τα βυθίζεται εύχερως εις το μάτσα.
Χρησιμοποιείται διά την ευχερέντρωσιν του ματάματος εις ταρί
(έσπρηνη σωρόν). Έπίσης διά τό λιχνισμα.

Σελίς έρωτηματολογίου 25, παράρρ. 2

Τό θρινάκι

7) Η παλάμη (ψυάρι).

Όμοια με το θρίναι με την διαφορά ότι η πελεκητή εν ευκέρει τύχου πλατεία επιφάνεια δέν καταλήγει εις οδόντας. Χρησιμοποιείται διά το λήγνυρα όταν φύθουν τα περισσότερα ἄχυρα καί το μάλαρα δέν "εἰνένται γητιό", (δέν συρρατίζονται πλέον) ἐν τῷ θρίναι.

Σελίς ἐρωτηματολογίου 25, παράρρ. 2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

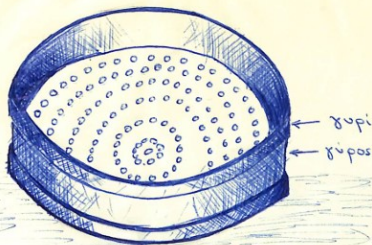
ΑΘΗΝΩΝ

Η παλάμη.

8) 'Ο βολίστης.

Χρησιμοποιείται διά το θάβνυρα τῶν κοντύλων διά τὸν ἀποχωρισμὸν ἀπ' αὐτῶν ποδότητος καρπού. Ὁ καρπὸς καὶ ὅτι λεπτότεροι τῶν κοντύλων περνᾷ (πῆγται κάτω) ἀπὸ τῆς ἰσομεγέθους σφραγίδος ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τοῦ ἑνὸς οἱ κοντύλοι συρρατοῦνται. Ὡς "πάτος" τοῦ βολίστη χρησιμοποιεῖται διάτρητος κυκλικὸς πτενέας, προεμφορμένος ἐν τῶν "θύρον" ὃ ἐποῖσι κατασκευάζεται ἐν λεπτοῦ φύλλου ἐξ ἐλκυσίου ξύλου. Ὁ θύρος ἐπιτείνεται ἐξωτερικῶς ἐν τῷ ἄνω καὶ κάτω μέρος μετὰ τὰ "θύρα" (κεντηφόρος θύρος). Ἐντὺς τοῦτου τὸ κάτω μέρος καὶ τὸ ἄνω μέρος τῶν πάτων καὶ προετοιμαζομένη τὰς χεῖρας ἀπὸ τοὺς κινδύνους τοῦ πτενέας.

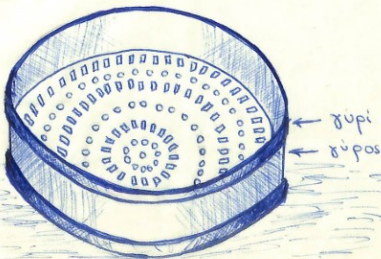
(εἰς ἐξέλιξιν).

Ο βοτάνης

9) Τὸ κόσκινον

Τῆς ἰδίας κατασκευῆς καὶ χρηστέας μετὰ τὸν βοτάνη, ἀλλὰ μετὰ ἐλαφρύτερα καὶ μικροτέρα ἑστὶς ῥυτίδες τοῦ βοτάνη. Μετὰ τὸ κόσκινον "κοσκινίζεται" ὁ καρπὸς καὶ ἀφαιλεῖται ἀπὸ καὶ γένει ὕδατος καὶ ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ ἀνέριζονται μικραὶ ποσότητες δημητριακῶν διὰ τὰ ὅσα μακρυνθοῦν ἄχυρα καὶ ὕδατος.

Τὸ κόσκινον

10) Το μουζούρι.

Δοχείον με τὸ ὕδωρ ἐκίετο ἡ πύρην τοῦ ὕδου τῆς
 κριδῆς καὶ τῶν ἄλλων διητηριακῶν καὶ ὁσίων, διὰ τὴν
 εὐπράξιν τοῦ ἡμικατὰ ἢ ἐπιρὶ ἢ (κοινότητος γόρου). Ἐκχωροῦν
 10 ὀκάδας κριδῆς ἢ 12 ὀκάδας ὕδου κατὰ πρὸς ἕξιν.
 Ἐκχωροῦντο ἀπὸ τοῦ 1920.

Σελὶς ἐρωτηματολογίου 28, παρὰ 87. 8¹

Τὸ μουζούρι.

6ον ΑΙ ΠΥΡΑΙ

α) Η "φουνάρα".

Η πυρά αὐτὴ λαμβάνει χώρα τὰ μεσάνυχτα τοῦ Μεγάλου ἐμβόλου πρὸς τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, εἰς τὸν περίβολον τοῦ ναοῦ καὶ πάντως καὶ ἢν ὥραν ὁ ἱερεὺς ἀναγιγνώσκει τὸ εὐαγγέλιον τῆς Ἀναστάσεως.

Ἡ αὕτη ὀνομάζεται "φουνάρα" (μεγάλῃ φωτιά), ἐξ οὗ καὶ "φουνάρα χωρὶς ἐπὶ τῇδε μου" (μεγάλον καμρόν, γιοσερόν πάθος κ.τ.π.). Γίνεται μὲ δάρμους (ἀρνοπόδια, ἀγτιβίδες, ἀπατάδους, ἀλματῆς, βάρους) οἱ ὁποῖοι ἀναγχεύονται ταχέως μὲ μεγάλης ἐντυπωσιακῆς γλῶσσης ἢ ὅποια ἐπινοοῦνται ὡς πυροτέχνημα.

Εἰς αὐτὴν ρίπτονται καὶ κτήνη ἐκ τῶν ἀγρίων τοῦ χωρίου τὰ ὁποῖα καίονται καὶ ἀφαιρῶνται καὶ διατηρεῖται ἡ γλῶσσα ἐπὶ περιβώριον πρὸς τὰ ρίπτονται εἰς τὴν πυρὰν καὶ ἐδίγον. Διὰ τὰ μὴ παροῦν κτήνη (εὐσεμμάζην) τοῦ ἀγρίου.

Οἱ δάρμοι συνενετρώονται μετὰ τὸ παρελθόν ἀπὸ ἐφύθου καὶ ἄνδρας, ἐκ τῶν πέριξ τοῦ χωρίου λόγων. Τοὺς ἔκωσαν μὲ τὰς εὐαλίδας καὶ τοὺς μετέφερον ἐπὶ τῶν ὥρων των ἢ τοὺς ἔβουον.

Τὴν πρωιμότητα δὲ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ὑπονοοῦντες τὸ "εὐμαντήρι" (χονδρόν χαλυβδίνον ἡριμυχιόν ἔλασμα, ἐξόχως ἡκρόν) περιήρχοντο τὸ χωρίον καὶ συνενετρώωναν τὰ κτήνη τὰ ὅσα προδύμει ἐδίβον οἱ νοικοκυραῖοι. Τὸ εὐμαντήρι ἔχει κ' ἀνομοδὴ πολλὰ πρόνια (ἀπὸ προπολεμικῶς). Ἦν τὰ πρὸς καὶ τὴν γύλα ἢ.

εὐω ὄχι, ἔκωσαν ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν καὶ τὰς οἰκίας ἀλλ' ὄχι καὶ ἐδίγον. Σήμερον ἐπὶ τῶν παιδιῶν, ὅπως ἄλλος λαμβάνει μέρος εἰς τὴν προετοιμασίαν τῆς πυρᾶς.

Ἐκείνη συνενετρώωνον τὰ γύλα, ἐκείνη τὰ τοποθετοῦν εἰς πυρὸν καὶ ἐκείνη ἀνάστην τὴν πυράν. Ἐπειὶ ἐνήλικες συμπερέχουν ἔσω καὶ εἰς τὸ ἀναρὰ τῆς πυρᾶς, ἀλλὰ καὶ πότε ἀεφάκως παραινούνται ἀπὸ νοσταρχίου τῆς παιδικῆς των ἡλικίας καὶ ὄχι καὶ ἐδίγον.

Ἐπὶ τοῦ σωροῦ τῶν ζύλων ἐπισηγνύται ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα κατασκευασμένον ἐκ ὕψους πασσάλου ἐκ κατασκευασμένης ἀνδρὶνῆς ἰσχυρᾶς παραθερισμένης μετὰ ῥάβδου καὶ γρύπανι. Αἱ χεῖρες τοῦ ὁμοιώματος κρατοῦνται δι' ἑξέρον ὀριζοντίου πασσάλου ἐκ ἑσταδίου καὶ οὕτω μετὰ τοῦ κορυφῶν ἐκτρανίζον σταυρόν. Οὕτω ἐσταυρωμένον τὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα καίεται ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ σωροῦ τῶν ζύλων. Αἱ τοῦ ἑδίου τοῦτοι οἱ Χριστιανοὶ ἐκδικοῦνται πᾶν πρᾶγμα τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰούδα. Πλῆθος Χριστιανῶν καὶ κορυφαῖα παῖδιά ἱεράρχητα ἢ περιφερόμενα πέριξ τῆς πυρᾶς χελούν, ξεφωνίζον, θορυβοῦν, πετοῦν κροτίδας αὐτοκελεύδων, λαρολόγα, καίουν πυροτεχνήματα. Τὸ ἑδίον τοῦτο διατηρεῖται μέχρι σήμερον ἀναλλοίωτον. Ὁ ἰσχυρὸς ὁμοίωμα ἐκ τῶν χερσὶν τῶν ἐκείνων ἔχει κνήμης μακροδύ. Ὡς ἡ ἀντίστις ἐκ τῆς ἀντιπαραστάσεως, ἀλλὰ περισσότερο ἡ ἔκδοσις τοῦ σωροῦ τοῦ ἑδίου καὶ ἔχει προσηλόντιον γυροῦ ἀποκαταστάσεως καὶ ἐκτετακτικῆς ἀποκαταστάσεως καὶ τῆς πύλης ὁριζοντιανῆς γυνὴν τοῦ σωροῦ.

β) Τοῦ Κηρύδου.

Ἡ πυρὰ αὕτη ἀνάσταται πρὸς ἑσπέραν τοῦ Κηρύδου 23 Ἰουνίου, ἐντὸς τῶν ὁδῶν τοῦ χωρίου. Σχηματίζονται καὶ ἀπορρίπτονται ἐκ τοῦ σωροῦ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, (ἐκείνη καὶ ἀνδοθέμενοι τῆς Πρωτοπαρίας) ἐκείνη συνομιλίας καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναμείβονται. Παῖδιά, νέοι καὶ νέαι πηδοῦν μετὰ δόρυβον, χέμωτα καὶ ξεφωνήτα ἰσχυρὰ ἀπὸ τῆς πυρᾶς ἐκτρανίζονται καὶ τοῦ χρόνου, Δὲν ἔχει μαρτυρίαν ἰδιαιτέρως ἀλήθειαν ἐκ τῶν χερσὶν τῶν ἀνδρῶν, οὕτω θωροῖσιν πᾶν πρᾶγμα καὶ τῆς ἐκείνης τῆς πυρᾶς καὶ τοῦ μετ' αὐτῆς συνομιλίου ἑδίου «τῶν πηδομένων», —

Χωρίον ὅπου ἐγένετο ἡ συλλογή: Σταυροί

Ἐπαρχία: Πεδιάδος

Νομός: Φραυτίου

Ὁνοματεπώνυμα πληροφορητῶν χωρῶν:

- 1) Ἰωάννης Καταρροζάνης ἑτῶν 78, ἀπόφοιτος Δημοτικού Σχολείου, γεννηθεὶς καὶ κατοικῶν ἐνταῦθα.
- 2) Χριστόφορος Φραυτάνης ἑτῶν 64, ἀπόφοιτος Δημοτικού Σχολείου, γεννηθεὶς καὶ κατοικῶν ἐνταῦθα.

(Ἡρακλῆς Ἄρης Βουτχαράκης
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ, 8 ἔτους ΑΘΗΝΩΝ
 Ἡ συλλογή αὕτη ἐγένετο ἀπὸ 7^{ης} Ἰανουαρίου ἕως
 28^{ης} Φεβρουαρίου 1970.)

